

*Göteborgs universitet
Institutionen för journalistik och masskommunikation (JMG)
Medie- och kommunikationsvetenskap*

Dags att abdikera Ers Dagstidning?

En kvalitativ fallstudie av attityden kring ungdomssidorna i Norrköpings Tidningar med syfte att undersöka vilken roll den lokala dagstidningen kan ha i ungdomars vardagsliv.

*Maria Gånheim & Jasmine Ydestrand
C-uppsats
Vårtermin 2007, Fördjupningskurs
Handledare: Ingela Wadbring*

Tack till

Vi vill tacka Norrköpings Tidningar för att dem via detta uppdrag gett oss chansen att sätta oss in i det otroligt spännande ämne som medier och ungdomar innebär. Vi riktar ett speciellt tack till Bengt Engwall, som varit vår kontakt på tidningen. Vi vill även tacka de lärare på gymnasieskolorna i Norrköping vi besökt, för deras engagemang i att på kort tid hjälpa oss med fokusgruppmedlemmar och lokaler. Självklart riktar vi även ett stort tack till alla de ungdomar som medverkade i undersökningen.

Vidare sänder vi ett stort tack till vår handledare Ingela Wadbring, som under de senaste två månaderna fungerat som ett bollplank och kommit med goda tips och råd under resans gång.

Slutligen vill vi utan att nämna namn tacka våra nära och kära, som orkat lyssna på tjat och gnat när uppsatsarbetet känts motigt och överväldigande.

Maria Gånheim & Jasmine Ydestrand

ABSTRACT

- Titel:** Dags att abdikera Ers Dagstidning?
- Författare:** Maria Gånheim och Jasmine Ydestrand
- Handledare:** Ingela Wadbring
- Kurs:** Medie- och kommunikationsvetenskap, fördjupningskurs.
Institutionen för journalistik och masskommunikation
(JMG) Göteborgs universitet.
- Termin:** Vårterminen 2007
- Syfte:** Syftet med vår studie är att analysera vilken betydelse den lokala dagstidningen kan ha i ungdomars vardagsliv och identitetsskapande.
- Metod:** Uppsatsen är en kvalitativ fallstudie vars material utgörs av fokusgruppsintervjuer.
- Huvudresultat:** Ungdomarna delar en överlag positiv bild till dagstidningen, men dessa åsikter ses som normativa då ungdomarna i större utsträckning väljer andra medier för att få nyheter och information. Tidningen används främst till att läsa om lokala nyheter, och är därför viktig för ungdomarna när de vill hålla sig uppdaterade om sin närmsta omgivning. Dock ses globala nyheter som viktigare pga. deras storlek, och eftersom att ungdomarna hellre tar del av andra medier för att få internationella nyheter spelar andra medier en större roll i deras vardagsliv. Internetanvändningen är utbredd, och många av ungdomarna uppdaterar sig via nätnyheter snarare än via nyheter från papperstidningen Tidningen har därför en begränsad plats i ungdomarnas liv, och används främst som förströelse eller vid transportsträckor, vilket även innebär att den har en liten roll i deras identitetsskapande. Det låga intresset för Ung Nt kan förklaras genom tidningens begränsade plats men även svårdefinierad målgrupp, vagt innehåll och svag marknadsföring. Tidningen skulle kunna skapa ett intresse kring Ung Nt via en omarbetad profil och eventuellt ändra forum för sidorna.

Innehållsförteckning

Figurförteckning	2
1. Inledning	3
1.1. Uppsatsens disposition	4
2. Bakgrund	5
2.1. Ungdomars medievanor	5
2.2. Tidningsläsning	7
2.3. Norrköpings Tidningar och Ung NT	9
3. Teoretiskt ramverk och tidigare forskning	11
3.1. Ungdomskultur	11
3.2. Moderna samhället och kulturell friställning	12
3.3. Ungdomar och identitet i dagens samhälle	14
3.4. Reflexivitet och individualism	16
3.5. Narcissism och ontologisk trygghet	17
3.6. Socialisation	18
3.7. Medier och identitet	19
3.8. Globalt och lokalt	20
3.9. Den lokala dagstidningen bland andra medier i en global värld	22
3.10. Tidningens roll som nyhetsförmedlare	25
4. Problemformulering	27
4.1. Problematisering	27
4.2. Syfte	28
4.3. Frågeställningar	28
5. Metod	29
5.1. Kvalitativ metod	29
5.2. Fokusgrupper	29
5.3. Urval	30
5.4. Genomförande av fokusgrupper	31
5.5. Validitet och reliabilitet vad det gäller fokusgrupperna	32
5.6. Analys av materialet	34
5.7. Validitet och reliabilitet av analysen	34
6. Resultat och analys	36
6.1. Allmänna medievanor	36
6.1.1. Medievanor och nyheter	36
6.1.2. Lokalt vs Globalt	38
6.1.3. Status	39
6.1.4. Påverkan	40
6.1.5. Sammanfattande analys av hur ungdomars attityd till och användning av medier och nyheter ser ut.	41
6.2. Tidningsvanor	42
6.2.1. Allmänna tidningsvanor	42
6.2.2. Tidningen bland andra medier	46
6.2.3. En lokal individ i en global värld	47
6.2.4. Funderingar kring framtiden	48
6.2.5. Sammanfattande analys av vilken roll den lokala dagstidningen spelar bland andra medier i ungdomars vardagsliv och identitetsskapande.	49
6.3. Ung NT	49
6.3.1. Läsning och kännedom av Ung Nt	50

6.3.2. Sammanfattande analys av vilken betydelse Ung Nt i Norrköpings Tidningar kan ha i de lokala ungdomarnas vardagsliv	52
7. Slutdiskussion.....	54
7.1. Framtida rekommendationer till uppdragsgivaren	55
7.2. Förslag till fortsatt forskning.....	56
8. Sammanfattning	58
9. Referenser.....	60
Bilaga 1, Intervjuguide	63

Figurförteckning

Figur 2-1: Nyhetskonsumtion minst 5 gånger i veckan i olika åldersgrupper, 2004 (procent av befolkningen).	6
Figur 2-2: Bruttotid som ungdom 15-24 år ängar åt massmedier fördelad på olika medier 2005.....	7
Figur 2-3: Andelen icke-läsare av morgontidningar bland 15-29 åringar samt 50-64 åringar 1986-2004 (procent).....	8
Figur 3-1: Weibulls modell för tidningsläsning 1989.	23
Figur 6-1: Illustration av tidningsläsningens plats i ungdomarnas vardag.....	44
Figur 6-2: Analys av ungdomarnas tidningsläsning utifrån Weibulls modell.	45
Figur 7-1: Övergripande sammanfattning av ungdomars medieanvändning.	55

1. Inledning

Det talas idag om ungdomens förfall, och att dagens unga är mindre allmänbildade än tidigare generationer. Traditioner och familjevärderingar får stå åt sidan för konsumtionssamhället, som erbjuder ett utbud av livsstilar och färdigkonstruerade koncept som inte ens den ståndaktigaste av oss kan förmå att undvika, än mindre ungdomar. Dagens unga är barn av sin tid och lever i det mediebrus och informationssamhälle som kommit att beteckna vår samtid. Det har blivit viktigare än någonsin att kunna sortera information samt att veta vilka tillvägagångssätt som är de smartaste för att snabbt få fatt i denna information.

Man kan säga att unga idag är överlägset insatta i den senaste tekniken, och att de ständigt står i fronten att ta till sig den medieteknologiska utvecklingens alster, i jakten på snabba nyheter och intressant information. Dagens samhälle kräver med andra ord att man i högre grad än tidigare dels vet hur man ska använda medierna mest effektivt, dels vet vilken information man är ute efter eftersom att dagens utbud kan liknas vid ett jättelikt smörgåsbord av budskap och aktörer.

Vid sidan av denna utmaning pågår en utveckling av de traditionella medierna, såsom den lokala dagstidningen, som inte heller den står immun mot de samhälleliga förändringarna. Det har under de senaste decennierna skett en minskning i tidningsläsandet, och det är just de unga som sviker som konsumenter. Samtidigt delas det ut miljoner i presstöd, för att tidningen som alltid varit en tungt förankrad tradition i Sverige ska kunna fortleva, och man kanske kan fråga sig hur länge detta kommer att fortgå, med tanke på att dagens unga kommer att vara morgondagens politiker.

Forskningsrapporter visar att tidningsläsandet hos unga minskat från 70 % till 50 % på bara några decennier, och det finns en rad faktorer som bidragit till detta faktum, såsom förändrad livsstil hos människor och en ständig teknologisk utveckling. Ungdomars identitetskapande är idag tätt förknippat med olika livsval som görs i vardagen, och genom att exempelvis ta del av vissa medier kan man uttrycka vem man är och på så sätt navigera lättare genom den turbulenta ungdomstiden.

Det finns med andra ord en rad frågor som väcks med tanke på just detta, och hur dessa val har lett till att ungdomar idag i mindre grad intresserar sig för att läsa den lokala dagstidningen. Kan det vara så att denna utveckling är ett naturligt steg i den vidare samhällsutvecklingen som pågår, där det moderna kräver sitt av sina medborgare. Om vi går ett steg längre kanske det till och med är så att larmrapporterna om den minskade läsningen bland unga endast ett verktyg för medieföretagen att försöka locka tillbaka sina unga läsare genom att skapa diskussioner kring huruvida viktig allmänbildning går förlorad, när det egentligen bara finns en oro för förlorade intäkter till följd av fenomenet. Eller så kan det kanske förefalla att detta verkligen är ett problem att diskutera, och att den minskade tidningsläsningen bland unga kommer få vittgående konsekvenser för framtiden.

När våra ungdomar sviker de lokala dagstidningarna redan idag, hur ser då överlevnadsmöjligheterna ut för dessa tidningar som har en unik förmåga att täcka lokalsamhället? Står vi inför att endast kunna ta del av ett medieutbud som är av global karaktär, där fokus på närsamhället ersätts av ett internationellt perspektiv helt och hållet. För att gå till ytterligheter kan man tänka sig att utvecklingen kommer att återgå till att människor

får gå tillbaka till kyrkbacken, för att få information om vad som händer och har hänt just där de bor. Allt till följd av att ungdomar i mindre utsträckning läser den lokala dagstidningen.

Naturligtvis förefaller dessa framtidsprofetior en aning drastiska, men faktum kvarstår – att läsningen av den lokala dagstidningen minskar i stadig takt hos de unga, vilket leder oss till syftet med denna studie. Vi har i samarbete med Norrköpings Tidningar tagit oss an uppgiften att undersöka vilken roll den lokala dagstidningen kan spela i de lokala ungdomarnas vardagsliv, och vill genom att anta ett kulturteoretiskt perspektiv försöka gå på djupet med fenomenet. Ambitionen är att skapa ytterligare förståelse för vilken betydelse den lokala tidningen kan ha för ungdomarna, genom att låta analysobjektet själv komma till tals, och förhoppningarna är att kunna lägga ytterligare en pusselbit till den svenska forskningen kring ungdomars medievanor. Genom undersökningen hoppas vi även kunna assistera Norrköpings Tidningar i deras utveckling av sina ungdomssidor, genom att förse dem med underlag som kan öka förståelsen för vad målgruppen egentligen söker när de läser tidningen.

1.1. Uppsatsens disposition

De följande kapitlen kommer att följa ett relativt traditionellt mönster för hur en C-uppsats är uppbyggd. Vi startar med en bakgrundshistoria, som avser att fungera som en fakta bas kring Ungdomars medievanor och vår uppdragsgivare Norrköping tidningar. Vidare följer ett teorikapitel, som behandlar teorier kring modernitet ungdomar och identitet, samt ett lokalt och globalt perspektiv på den lokala dagstidningen. Detta kapitel är vårt teoretiska ramverk, och syftar till att hjälpa i analysen av resultaten. Vidare kommer problemformulering, syfte och frågeställningar kortfattat redovisas, för att följas av vårt resultatkapitel, där resultat och analys integreras. Uppsatsen avslutas med en slutdiskussion kring resultatets karaktär samt en kortare sammanfattning av hela uppsatsen.

2. Bakgrund

I följande kapitel kommer det att ges en bakgrundsbild av ungdomars generella medievanor, tidningsläsning samt en beskrivning av vår uppdragsgivare Norrköpings tidningar och Ung NT. Kapitlet syftar till att sätta in läsaren i det aktuella läget av ungdomars mediekonsumtion samt ge en bild av vår uppdragsgivare, vars tidning och speciellt dess ungdomssidor har fungerat som vårt fall när vi undersökt vilken roll den lokala morgontidningen spelar i ungdomars vardagsliv.

Utifrån vår problematisering, som ifrågasätter huruvida det minskade tidningsläsandet bland ungdomar egentligen är något att oroa sig över, är det av vikt att förstå vilken del tidningen har i ungdomars liv i jämförelse med andra medier, samt att ge en bild av hur ungdomars tidningsläsning har förändrats under de senaste åren. Norrköpings Tidningar har under åren sett att det finns ett minskat intresse för deras ungdomssidor Ung NT, vilket ligger i linje med den allmänna minskningen av ungdomars dagstidningsläsning, och vill därför öka sin förståelse för vad detta fenomen beror på. De allmänna tendenserna som visar att ungdomar tidningsläsning minskat, i exempelvis SOM - undersökningarna och Mediebarometern, i kombination med Norrköpings Tidningars förfrågan om en analys av de lokala ungdomarnas åsikter om Ung Nt har fungerat som utgångspunkten för uppkomsten av denna uppsats.

2.1. Ungdomars medievanor

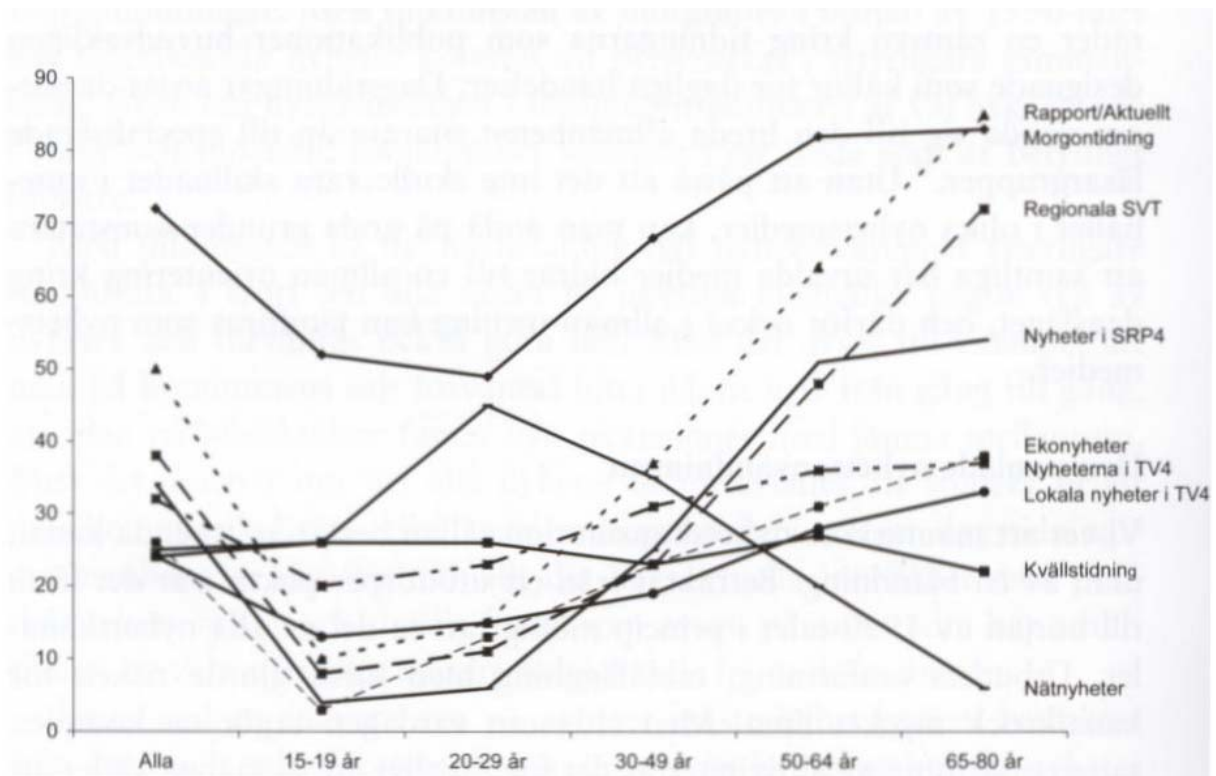
Att ta del av olika massmedier är idag ett självklart inslag i svenska ungdomars vardag. I vårt globala och transnationella samhälle förändras mediernas innehåll och form ständigt, och det är just ungdomarna som är snabbast med att prova och ta till sig nya tekniker. Enligt Mediebarometerns undersökning 2005 spenderar barn mellan 9-14 år ca 3,5 timmar av en genomsnittlig dag åt mediekonsumtion, medan ungdomar mellan 15-24 ägnar nästan 6 timmar åt massmedier under en vanlig dag.¹ Medieanvändningen för den moderna människan beror på ett antal olika faktorer, och Bergström har på ett bra sätt sammanfattat premisserna på följande sätt: ”Mer fri tid, ökad individualisering, ökat medieutbud och förändrade sändningsvillkor i kombination med den medieteknologiska utvecklingen har skapat nya grunder för mediekonsumtion.” En annan viktig faktor är vilken rörlighets fas man befinner sig i. Detta förklarar ungdomars (15-24 år) försmak för rörliga ljudmedier, som uppskattas ta upp 36 % av deras mediekonsumtion. Även informationsbehov och tidpunkt för användning spelar roll när människor använder medier.²

Som vi kan se i figur 2.1, när det gäller att ta del av nyheter vänder sig 2004 drygt 50 % av ungdomar mellan 15-19 år sig främst till morgontidningarna, följt av nätnyheter och kvällstidningar. Statistiken visar dock att användningen av nätnyheter ökar i snabbare takt samtidigt som nyhetskonsumenterna via morgontidningen minskar efter 15 års ålder.

¹ Carlsson, 2006:24

² Bergström, 2005:219-220

Figur 2-1: Nyhetskonsumtion minst 5 gånger i veckan i olika åldersgrupper, 2004 (procent av befolkningen).

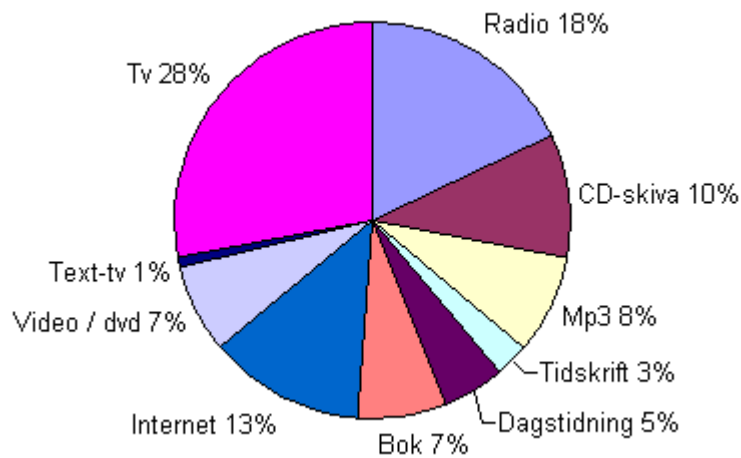
Källa: Bergström, 2005:224

Den största förändring under de senaste årens utveckling av ungdomars medieanvändning har skett inom användandet av Internet, där ökningen av ungas tillgång till och användande av Internet kan ses som explosionsartad. De senaste årens tekniska utveckling som i hög grad präglar massmedierna har inneburit förändrade medievanor hos såväl vuxna som ungdomar. Enligt Medierådets rapport som jämför barns och ungdomars Internetvanor mellan 2005-2006 har barns (mellan 9-12 år) Internetanvändande ökat från 17 % till 28 % på bara ett år, medan ungdomars (12-16 år) har ökat sitt användande från 48 % till 54 %.³

Nedan ser vi ett cirkeldiagram som visar den tid som ungdomar i åldrarna 15-24 år ägnar åt olika massmedier. Vi kan se att etermedier såsom Tv och radio, står för den största användningen. Även Internet användandet är ganska högt jämfört med dagstidningsläsandet som endast tar 5 procent av ungdomarnas tid.

³ Medierådet, 2006:82-84

Figur 2-2: Bruttotid som ungdom 15-24 år ängar åt massmedier fördelad på olika medier 2005.

Källa: Mediebarometern 2005⁴

2.2. Tidningsläsning

Tidningsläsandet i Sverige ligger på en relativt hög och jämn nivå om man jämför med andra länder. Enligt Mediebarometern 2005 läser närmare tre fjärdedelar av befolkningen någon morgontidning en genomsnittlig dag. Utmärkande är dock att andelen läsare ökar kraftigt med ålder. Av 9-14 åringarna är det endast 30 procent som läser en morgontidning, medan det i den äldsta åldersgruppen är 84 procent som läser morgontidning. De lägsta siffrorna hittas alltså bland barn och ungdomar. Även den totala lästiden är betydligt mindre i de yngre grupperna, där de äldsta läser mer än tre gånger så lång tid som de yngsta.⁵

Morgontidningsläsningen har hållit sig ganska stabil, men det finns en tendens till minskande räckvidd. Räckvidden har speciellt minskat bland barn och unga och stabiliteten i befolkningen speglar den numerärt starka gruppen äldre medelålders där räckvidden har förstärkts.⁶ Som undersökningen 2006 visar att det är läsvanorna som har förändrats, speciellt hos unga där tidningsläsandet i gruppen 15-29 år har sjunkit från nära 70 procent i slutet av åttiotalet till under 50 procent år 2005. Andersson menar att en anledning till detta är det förändrade samhället där rörligheten har ökat. Den sociala situationen och samhällsförändringar påverkar våra läsvanor.⁷

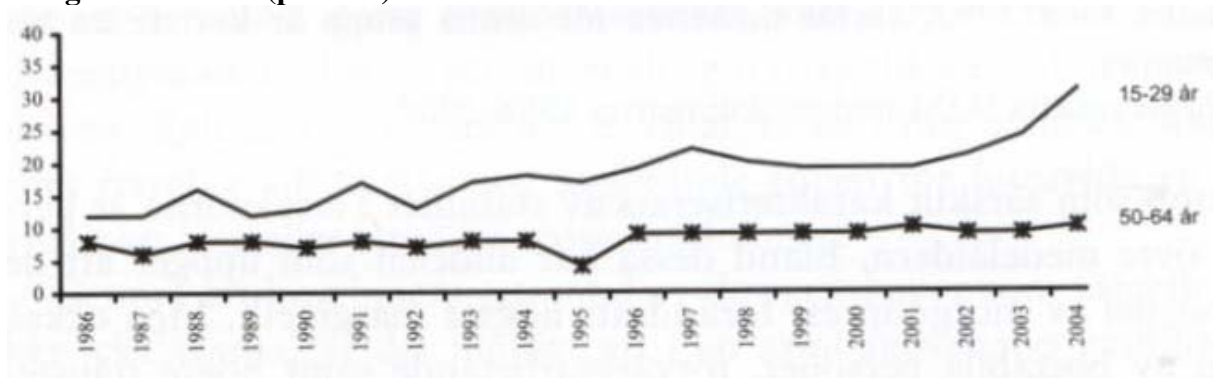
⁴ Carlsson, 2006:24

⁵ Carlsson, 2006:70-75

⁶ Nilsson, 2005:119-123

⁷ Andersson, 2006:304, 311

Figur 2-3: Andelen icke-läsare av morgontidningar bland 15-29 åringar samt 50-64 åringar 1986-2004 (procent).

Källa: Andersson, 2005:133

Vi kan i figuren ovan se hur icke-läsarna bland 15-29 åringar har ökat drastiskt de senaste åren. Från att ha legat nära 5 miljoner strecket har upplagorna minskat med drygt en femtedel till år 2004.⁸ Att tidningsläsandet har trappats ner är ett faktum och många är idag bekymrade över situationen. Det går inte att komma ifrån att det idag finns en mängd andra sätt att ta till sig information och nyheter. ”Mer fritid, ökad individualisering, ökat medieutbud och förändrade sändningsvillkor har skapat nya grunder för mediekonsumtion.”⁹ Bergström menar att medieanvändning idag sker allt mer på publiken egna villkor och bl.a. nätnyheter har fått en större plats i människors nyhetsanvändning, speciellt hos unga. Morgontidningarna har en äldre publik och nätnyheter en yngre. Vidare menar Bergström att konkurrensen mellan nät- och papperstidningar är störst vad gäller tidpunkt för användning, där nättidningen alltid finns uppdaterad närhelst man väljer att ta del av den.¹⁰

Åsa Nilsson skriver i *Mediebarometern 2004* att förändringar på utbudssidan får genomslag i medieanvändningen, särskilt bland yngre åldersgrupper.¹¹ Förändrade medieformer spelar roll för utvecklingen av läsvanorna, där alternativ som gratistidningar och Internetutgåvor fått större betydelse i ungas medieanvändning. Även sysselsättning och integration, som det skett en försvagning av, är anledningar till förändrade läsvanor bland unga.¹²

Frågan man ställer sig då är hur medieanvändningen kommer att se ut när unga blir äldre och de äldre ersätts av dagens unga. Prognosen för unga är att åttiotalisterna inte kommer anamma sjuttiotalisternas läsvanor och därmed än mindre femtiotalisternas. Ålderns betydelse för läsning har att göra med både livsrytmen, att man är ung, och med generationstillhörighet. Yngre generationer som mötts med ett ökat utbud av mediekonsumtion har inte ökat sin tidningsläsning med åldern som tidigare generationer. Medieanvändningen är knuten till vardagen och människors vardag har förändrats väsentligt under bara det senaste decenniet. Inom medieområdet har det skett en kraftig utökning av kanaler, med en utbyggnad av televisionen och radio, tillkomsten av gratistidningar och den växande kommunikationen över Internet.¹³

⁸ Andersson, 2005:297

⁹ Bergström, 2005:219

¹⁰ Bergström, 2005:219-238

¹¹ Nilsson, 2005:119-123

¹² Andersson, 2006:311-312

¹³ Nilsson, 2005: 120-123

I ett föränderligt samhälle växer nya människor med nya identiteter och livsstilar upp med nya mediebehov. Att det fortfarande finns en stabilitet i medieanvändningsmönstren har att göra med äldre generationers trögföränderliga vanor. Det nya medieutbudet har yngre generationer med föränderliga vanor anammat och har på så sätt andra medievanor än tidigare generationer.¹⁴ Ulrika Andersson har skrivit en artikel som är baserad på SOM-undersökningarna och menar att dagens studerande kan under studietiden ha skaffat sig andra sätt för att få sina nyhets och informationsbehov tillgodosedda. Internet användningen är vanlig bland dessa grupper och tidningsläsning via webben har blivit en naturlig del av vardagen. Morgontidningsläsning bygger på vana och möjligen är det så att de som inte läser tidningen regelbundet nu, inte heller kommer att göra det när de blir äldre.¹⁵

Genom den nya teknologin, ändrade distributionsformer och ungas nya livsstil kommer unga ha ett annat sätt att se på hur man införskaffar sig nyheter och vad man är villig att betala för dessa. Det indikerar på att läsningen i framtiden kommer att ligga på en lägre nivå än tidigare. Men att papperstidningen skulle försvinna totalt är inte troligt, utan den kommer att finnas var som en viktig källa för information och nyheter. Läsningen av tidningar sker dock mer sporadiskt och det är kanske ett mönster som kommer att bli vanligare. Förändrade behov hos folket ger förändrade läsvanor.¹⁶ Ungdomar representerar morgondagens samhälle, och för att få en god medieprognos för framtiden är det därför intressant att studera ungdomars mediekonsumtion.¹⁷ Dagspressens utmaning tycks därför bli att vinna de unga läsarna för att säkra branschens framtid.

2.3. Norrköpings Tidningar och Ung NT

Norrköpings Tidningar är en av världens 10 äldsta tidningar, och grundades 1758. Tidningen har en läsarkrets på 110 000 personer och ägs sedan 1947 av Erik & Asta Sundins stiftelse. Tidningen har under senare år utvecklats från ett grafiskt företag till ett medieföretag som distribuerar såväl redaktionell som kommersiell information på flertalet kanaler. Norrköpings Tidningar är en del av en koncern där bland annat Folkbladet, Västerviks-tidningen, Norrbottens Kuriren, Gotlands Allehanda samt diverse olika distributionsbolag, radiostationer och utvecklingsbolaget Teknomedia.¹⁸

Ung NT startades i början av 80-talet, för att ge Norrköpings ungdomar en sida som var riktad speciellt till dem, då tidningen i övrigt riktar sig till en vuxen publik. Målgruppen är ungdomar i gymnasieåldern, och Ung NT beskriver sin verksamhet på följande sätt: ”Omkring 20 gymnasieungdomar jobbar med sidorna varje vecka på sin fritid. Tester, intervjuer, nyheter, notiser, bildspecial med mera. Avslappnat blandat med seriöst. På webben blandar vi nytt material med sådant som nyligen publicerats i papperstidningen.”¹⁹ Ung Nt publiceras varje fredag i pappersversionen. I webbversionen kan vi hitta artiklar blandat med webbfrågor som besvaras online. På sidan finns också länkar till andra sajter inom Norrköpings Tidningar. Sidan innehåller gott om färg och stora rubriker som lockar åt sig blickar.

¹⁴ Nilsson, 2005: 120-123

¹⁵ Andersson, 2005:297-311

¹⁶ Ibid

¹⁷ Nilsson, 2005:123

¹⁸ Jacobsson, 2006

¹⁹ Ung Nt-redaktionen, 2007

I en intern undersökning på 149 högstadie – och gymnasieungdomar som Norrköpings Tidningar har genomfört via sitt Mediecenter, visar det sig att endast 41 % känner till Ung NT. Av de ungdomar som deltagit i enkätundersökningen uppger 58 % att de läser tidningen minst någon gång i veckan. Viktigt att kommentera angående Norrköpings Tidningars undersökning är att den inte kan ses som tillförlitlig, då 149 respondenter inte uppgår till ett tillfredsställande antal som gör att vi kan säga att det verkligen förhåller sig som undersökningen visar. Dock kan undersökningen fungera som en ungefärlig indikation på hur kunskapsnivån ligger angående Ung NT, vilket är anledningen till att den tas upp i bakgrunden.

Det finns alltså enligt denna indikation en ganska svag kunskap om vad Ung NT är, trots att ungdomssidorna riktar sig till den åldersgrupp som blivit tillfrågad. Undersökningen från NT sida har gjorts genom spekulationer kring intresset och kunskapen kring Ung NT, då man anar att dessa inte ligger på den nivå som man önskar. Bengt Engwall, som är utvecklingsredaktör för NT beskriver situationen kring framtiden för Ung NT som ” Eftersom vi har varit osäkra på i vilken utsträckning målgrupperna för vår barn- och ungdomssidor Popcorn (mellanstadiet och en bit upp på högstadiet) och Ung NT (gymnasieåldern) läser sidorna och vad de tycker om dem, gör vi under våren en förutsättningslös utredning kring dem. Utredningen består dels av interna utredningar, dels av den uppsats som ni gör. När dessa arbeten är klara skall vi ta ställning till om vi ska göra något och i så fall vad.”

Här kommer alltså vår undersökning om lokaltidningens roll i ungdomars vardagsliv in. Via vår analys hoppas vi kunna sprida ljus och skapa förståelse för hur situationen med intresset för ungdomssidorna i NT ser ut, samt fungera som ett stöd i beslutsprocessen om sidornas framtid.

3. Teoretiskt ramverk och tidigare forskning

Vi ska nu presentera den teori och tidigare forskning som vi anser vara relevant för vår undersökning. Huvudsakligen kommer vi att använda oss av ungdomsteorier med ett kulturteoretiskt perspektiv på modernitet och identitet, samt använda oss av vissa teorier från användarforskningen. De här teorierna ligger sedan som grund till vår analys.

3.1. Ungdomskultur

För att förstå hur ungdomen fungerar, dess koppling till kultur och hur den växt fram kommer här en kort introduktion till ungdomskultur och vad det innebär.

Före mitten av 1900-talet betydde ungdomen inte samma sak som den gör idag. Man räknades i princip som vuxen redan när man hade konfirmerats och någon egentlig ungdomstid fanns egentligen inte. Musik och kläder skiljde sig inte åt från vuxna och unga. I och med de moderna medierna kom generationsskillnaderna. Ungdomarna var främsta konsumenterna av biografier och nya filmtidningar som innehöll skvaller och mode. Mot slutet av 1920-talet kom jazzmusiken som ännu tydligare ramade in ungdomen. Jazzmusiken blev snabbt ungdomarnas egen musikstil. På 1950-talet kom en rad filmer med ledmotiv i form av rock'n roll musik som tematiserade ungdomstiden på ett nytt sätt. Här medverkade de olika medierna med filmer, skivor och tidningar för ungdomar. Medierna samarbetade även med konfektionsindustrin som satte det unga modet.

Ungdomsgång blev ett känt begrepp som bl.a. den brittiska forskningstraditionen Birminghamskolan gjort betydelsefulla studier av. Från och med 1950-talet kan man alltså prata om en speciell ungdomskultur, som var en medieprodukt, men även påverkad av samhällsförhållandena. Ungdomsperioden blev en livsstil som präglades av speciella smakriktningar och aktiviteter. Inom ungdomskulturen kunde man se tecken på osäkerhet i en tid där man skulle skaffa en stabil identitet i en situation som var mer flytande än tidigare. Den egna identiteten hade blivit osäkrare och man var tvungen att välja vem man var, vad man trodde på och vad man ville. Ofta var det genom medierna man valde denna identitet, genom musikval etc.²⁰ På detta sätt kan vi förstå hur ungdomen blivit fokus för medier och även hamnat i en sits där identitetsskapandet blir alltmer osäkert.

Ungdomen är ett föränderligt begrepp som oundvikligen förknippas med framtiden och den nya kulturen. Men ungdom associeras också negativt i samband med den påstådda bristande moralen bland unga. Ungdomar prövar tidigt nya medier och kritiken av ungdomskulturen och de nya medierna går ofta hand i hand. Visst är vissa ungdomar framtidens makthavare, men alla ungdomar är inte nytänkande varelser.²¹

Ungdomskulturforskningen är idag ett tvärvetenskapligt område som är mycket uppmärksammat p.g.a. sin intima koppling mellan samhälle och ungdom. Det moderna samhället innebär att ungdomar idag lever ett osäkrare liv utan stabila normer. Den kulturella moderniseringen påverkar kanske ungdomen i allra högsta grad eftersom ungdomarna tidigt

²⁰ Gripsrud, 2002:33-40

²¹ Fornäs, 1994:13-15

undersöker kulturen och vad den har att erbjuda.²² Detta kan kopplas till identitetsbegreppet som blivit alltmer flytande för ungdomar pga. det moderna samhället.

Att ungdomskulturforskningen ingår i en modernitetsdiskurs är därför inte så konstigt och modernitetsteorier har fått ett stort genombrott inom ungdomskulturforskningen. Byggstenar här är Ziehes teorier om kulturell friställning och narcissism samt Habermas moderniseringsteori.²³ Det vi kommer att fokusera på är just Ziehes teorier om identitet som visar på hur ungdomen har utvecklats och vilka stadier ungdomen går igenom.

Ungdomskulturbegreppet är ungefär lika svårdefinierat som kulturbegreppet. Ungdomskultur förknippas dock oftast med lågkultur, såsom populärkultur och kommersiell kultur. Tolkningarna av ungdomskulturbegreppet är så mångtydigt vilket gör att det kan tolkas på ett obegränsat antal sätt. Det i sin tur gör att de fenomen de refereras till kan studeras utifrån en rad olika perspektiv och dimensioner.²⁴ Tiderna förändras ständigt och de som är unga idag är det inte om 50 år och samhället ser inte likadant ut då heller. Även ungdomskulturen förändras och måste förstås i sin tid.

Några nyckelbegrepp inom ungdomskulturforskningen är kultur, ungdom och modernitet. Det är begrepp som alla hänger ihop och berör varandra. Ungdomar är kulturellt orienterade och uttrycker och använder sig mycket av text, bild, stil och musik. Ungdomar är också rörliga och associeras som sagt mycket med framtiden.²⁵

Ungdomskulturerna står för tidens tecken, där man kan utläsa vad som händer i samhället. Moderniseringen ligger bakom utvecklingen av nya ungdomskulturer och har omvandlat ungdomstiden till en tid för identitetsproduktion. Till stor del kommer de symboler som ungdomarna använder sig av för att skapa stilar från medierna. Dessa symboler används för att skapa en stil och ger på så sätt uttryck för identitetsökande.²⁶ Vi har i bakgrunden sett hur ungdomarnas användande av Internet har ökat och tidningsläsning minskat. Eftersom ungdomskulturen är så nära förknippad med framtiden är det därför av intresse att undersöka deras förändrade medievanor för att på så sätt förstå hur framtiden kommer att se ut. Den del som vi undersöker är just ungdomskulturen och identiteten som formas där. Identitet är ett nyckelbegrepp som används flitigt inom ungdomskulturforskningen och är ett begrepp som vi kommer att utveckla mer.

3.2. Moderna samhället och kulturell friställning

I spåren av industrialiseringen, medialiseringen och globaliseringen skönjer vi konturerna av det som vi idag kallar det moderna eller senmoderna samhället. För att förstå utifrån vilka förutsättningar ungdomar skapar sin identitet, samt hur ungdomskultur skapas och verkar, bör dessa sättas in i den samhälleliga kontext som råder. Denna kontext definieras genom att diskutera begreppet modernitet, och vilken betydelse det moderna samhället har för ungdomars livsvillkor. Sernhede menar att ”Det senmoderna har förvandlat samhälle, kultur

²² Sernhede, 2006:23-24

²³ Öhlund, 1994:36

²⁴ Bjurström, 2005:24

²⁵ Fornäs, 1994:18-24

²⁶ Sernhede, 2006:33-34

och identitet. Individerna kan nu på ett friare sätt relatera till och använda sig av kulturella koder och symboler för att framhäva sin egen individualitet.”²⁷

Det talas ofta om ”det globala samhället”, vilket den moderna teknologin har bäddat väg för. Det är idag möjligt att via nätet ta del av information och händelser på andra sidan jordklotet i samma ögonblick som det händer, och relationen mellan tid och rum har fått en vitt annorlunda innebörd i och med globaliseringen.²⁸ Enligt Giddens har det skett en frikoppling mellan tid och rum, och menar att ”Denna frikoppling skapar själva förutsättningen för att de sedan kan rekombineras på sätt som koordinerar sociala aktiviteter utan någon nödvändig referens till platsens specifika drag.”²⁹ Detta betyder att människor inte längre är beroende av att befinna sig på en och samma plats för att kunna uppleva samma händelse. Vi har alltså i vår moderna tid en direkt inblick i andra kulturer och samhällen som tidigare inte var möjligt, vilket har öppnat upp för betydande förändringar i hur vi förhåller oss till världen som individer och hur detta påverkar oss i vårt identitetsarbete.

I samband med modernitetens villkor finns det anledning att koppla an till den tyske socialpsykologen Thomas Ziehes resonemang om kulturell friställning. Enligt Ziehe bör man studera ungdomen utifrån dess kulturella och historiska kontext, och att det inte går att säga att en viss åldersgrupp är på ett speciellt sätt, eftersom detta förändras med tiden. Med detta menar Ziehe att dagens ungdom lever i en tid då gamla erfarenheter och traditioner spelar en minimal roll jämfört med vad det innebar för tidigare generationer. Denna kulturella friställning innebär enligt Ziehe att ungdomar inte längre ”ärver” en identitet, och att deras framtid kan se ut i stort sett som man önskar.³⁰

Den struktur som tidigare innebar att människor levde enligt traditioner och sökte identitet via kyrkan och familjen har urholkats, för att ge rum åt val av livsstil som en konsekvens av fragmentiseringen av samhället.³¹ Det kan påpekas att den kulturella friställningen som Ziehe talar om är ett fenomen som påverkar såväl vuxna som ungdomar, dock finns det skäl att tro att detta har en starkare inverkan på ungdomar, med tanke på att det är under ungdomsåren som vi först på allvar börjar ifrågasätta och skapa en egen identitet. Detta resonemang kan hjälpa oss förstå varför ungdomarna använder sig mindre av det traditionella medietidningen. Frikopplingen från kulturella traditioner kan alltså även ses i frikopplingen från de traditionella medierna.

I dagens senmoderna samhälle ligger det alltså ett större ansvar på individen att skapa sin egen lycka, och valen för dagens ungdom kan tyckas oändliga. Dock kan skenet av ett samhälle där ”allt är möjligt”, bedra ungdomar. Den kulturella friställningen innebär teoretiskt sett att ungdomar kan välja livsstil och skapa en identitet utifrån andra förutsättningar än unga för 100 år sedan, och via detta hamna i en social tillhörighet som kanske är helt annorlunda än utgångspunkten. Det går trots detta inte att bortse från att det moderna samhället bjuder på motstånd genom ”reproduktiva sociala och kulturella krafter”³², och att detta kan resultera i krossade drömmar och frustration hos ungdomar.

²⁷ Sernhede, 2006:15

²⁸ Giddens, 1999:26

²⁹ Giddens, 1999:27

³⁰ Ziehe, 1994:154-156

³¹ Gripsrud, 2002:37

³² Sernhede, 2006:18

3.3. Ungdomar och identitet i dagens samhälle

Karaktäristiska för ungdomen är identitetsskapande, att skaffa en meningsfull bild av omvärlden och att ha kul.³³ Moderniteten, som ju präglas av föränderlighet, påverkar att ungdomar har bristande erfarenhet av stabila normer och behöver därför struktur, trygghet, stabilitet. Osäkerhet och öppenhet är två begrepp som ungdomen förknippas med. Ungdomar kopplas även ihop med olika kulturella uttryck. Unga idag särbehandlas när det gäller bostads- och arbetsmarknaden och kännetecknande begrepp är marginalisering, omyndighet och maktlöshet. De tillhör en speciell social kategori där det finns skillnader, som i samhället i övrigt, i form av klass, kön, etnisk tillhörighet.³⁴

Vad de har gemensamt är att de går ifrån barndomsfasen till vuxenfasen och att de då blir tvingade att ompröva och forma sin identitet.³⁵ Gripsrud beskriver människans identitet som "...ett lapptäcke av identiteter, en sammanflätning av skillnader och likheter i förhållande till andra människor."³⁶ Skillnaden mellan dagens ungdom och ungdomar förr kan då liknas vid att unga idag mer eller mindre väljer färgerna själva på sina lappar, medan unga för länge sedan fick nöja sig med att ära sina föräldrars luggslitna täcke.

Vi lever idag i ett samhälle som präglas av snabba förändringar, och i en tid som bland annat Bauman kallar en "flytande modernitet" är det upp till var och en att skapa mening och söka sin identitet.³⁷ Sernhede diskuterar detta utifrån Wirths teorier om det adolenta samhället, med vilket han menar att det idag sker ett ständigt identitetssökande även hos vuxna, och att gränsen mellan ungdom och vuxna därmed är svårdefinierad. Sernhede menar även att ungdomarna även stöter på svårigheter i sitt identitetssökande eftersom samhället blivit mer och mer "Gudlöst", och att svaret på de stora frågorna inte länge kan besvaras av religionen och den sökande vuxenvärlden. De tidigare sanningarna som i samhället tidigare befästes av traditioner har alltså blivit mer eller mindre flytande och svåråtkomliga. "Denna osäkerhet om vad som gäller, ambivalensen för hur man skall leva sitt liv, har under större delen av 1900-talet 'tvingat' unga att via kulturella uttryck bearbeta sina livsvillkor."³⁸ Vi kan således koppla an detta resonemang till syftet med vår undersökning, då vi kan anta att tidningens roll i ungdomars vardagsliv och identitetsskapande fått en annan betydelse än den tidigare haft.

Man talar om ungdomsåren som en period som gradvis förlängts, och detta kan ses som en direkt orsak till att ungdomar går i skolan längre än de gjorde förr, samt att ungdomar i större utsträckning än tidigare generationer, via globaliseringen, har tillgång till information om kulturer och samhällen som skiljer sig från den egna. Ungdomar får redan från en tidig ålder inblick i vuxenvärlden via massmedierna, vilket innebär att de mentalt sett blir vuxna tidigare än äldre generationer.³⁹ Den förlängda skolgången å andra sidan bromsar ungdomar från att ge sig ut i yrkeslivet, vilket tidigare var möjligt redan vid en ung ålder, eftersom de flesta är beroende av att försörjas av sina föräldrar. Detta medför en komplex situation, och Bo Reimer menar att dagens ungdom är fysiskt och ekonomiskt mer beroende av sina föräldrar än tidigare, eftersom att de flesta bor hemma under skoltiden. Däremot är ungdomar idag både

³³ Reimer, 1996:3-4

³⁴ Sernhede, 2006:32-33

³⁵ Ibid

³⁶ Gripsrud, 2002:19-20

³⁷ Bauman, 2000:2

³⁸ Sernhede, 2006:16

³⁹ Gripsrud, 2002:34

psykiskt och kulturellt mer oberoende av sina föräldrar, till följd av alla de impulser från omvärlden som ungdomar har tillgång till via massmedier och moderna tekniker.⁴⁰

Denna komplexa situation som ungdomar lever i ger oss en indikation om vad det innebär att vara ungdom i dagens samhälle, där förutsättningarna fungerar som både möjligheter och begränsningar. Detta egna ansvar och den stora valfriheten som dagens unga upplever menar Fornäs bidrar till en dubbelsidighet i den situation de befinner sig i.

”Å ena sidan en grupp för sig, relativt isolerad från samhället i övrigt, improduktiv, överflödig, pressad av arbetslöshetsspöket, konkurrensen om utbildningsplatser, bristen på orienteringspunkter i tillvaron [...] å andra sidan är ungdomssituationen också en slags frizon där man ännu inte är underkastad tvånget till lönearbete – ett rum där man kan sysselsätta sig med sådana frågor som ‘Vem är jag egentligen?’.”⁴¹

Det ökade utrymmet av valmöjligheter kan således hjälpa oss förstå varför ungdomar i mindre utsträckning läser dagstidningen, eftersom att vi kan anta att de väljer att söka information och nyheter via andra medier än de traditionella kanalerna.

Visserligen finns det element i människors identitet som inte väljs, såsom föräldrar, social bakgrund, kön och klass, men friheten att utifrån dessa förutsättningar bryta sig loss har helt förändrats under det senaste seklet, men det tas inte längre för givet att man umgås med människor som har samma sociala bakgrund. Det är idag vanligare att ungdomar identifierar sig med andra ungdomar som har samma musiksmak och har liknande klädstil. Den nya medieteknologin innebär att gemenskaper över lokala och nationella gränser är möjliga, vilket även kan vara en av förklaringarna till varför ungdomar i mindre grad väljer att läsa tidningen. Dessa grupperingar och kategoriseringar har blivit allt viktigare, och kan ses som ett tecken på att ungdomarna söker trygghet, gemenskap och tillhörighet i en annars föränderlig och svårtolkad värld.⁴²

I och med dessa nya valmöjligheter och meningssökande har det skapats en hel marknad som avser att förse ”förvirrade” ungdomar med medel för att kunna hitta och uttrycka sin identitet via konsumtion, och begreppet livsstil och de val som detta begrepp innebär, har fått en betydande roll i identitetsprocessen. Konsumtionssamhället erbjuder produkter som avser att fungera som identitetsstärkande, och stil, musik, tecken och symboler har fått en alltmer avgörande roll i människors och kanske speciellt ungdomars identitetsskapande ”...vår sekulariserade och avtraditionaliserade vardag finns ett stort mått av vetande, vilket lett till en ny form av vaksamhet och själviakttagelseförmåga som också påverkar konstruktionen av identitet.”⁴³ Medierna spelar här en nyckelroll, och ungdomarna föredrar att konsumera andra medier än just tidningen, förmodligen för att de passar bättre in i deras livsstil. Det går inte att bortse från att medierna och näringslivet insett vilken enorm potential målgruppen ungdomar har som konsument, och utnyttjar ungdomars identitetssökande till sin fördel.

⁴⁰ Reimer, 1996:5-6

⁴¹ Fornäs, Lindberg & Sernhede, 1994:13-14

⁴² Sernhede, 2006:26

⁴³ Sernhede, 2006:27

Dock finns det kritiker som hävdar att kommersialiseringen av ungdomskulturen inte är av ondo, utan att förhållandet mellan ungdomar och marknad är lika reflexivt som det moderna samhället vi lever i. Detta innebär att man inte betraktar ungdomar som hjälplösa offer, som via reklam och kampanjer luras att köpa en identitet som redan är sammanställd. Via detta tänkande erkänner man ungdomskulturen som något fristående och en faktor som påverkar kulturindustrin att producera utifrån ungdomskulturens behov snarare än verka för egna intressen.⁴⁴ Denna diskussion bottnar i olika ståndpunkter om hurvida det var hönan eller ägget som kom först, och det kan konstateras att ungdomskulturens och den kommersiella kulturens inbördes förhållande ter sig mer komplext än att endast dela in fenomenet i svart eller vitt.

3.4. Reflexivitet och individualism

Modernitetens dynamik har gjort att vi måste förhålla oss till de snabbt och ständigt växlande förändringsprocesser som pågår inom samhälle och kultur, vilket teoretiker menar har banat väg för en ökad reflexivitet och individualisering. Den ökade reflexiviteten innebär att vi idag tvingas förhålla oss till vårt ”jag” och omgivningen i högre grad än tidigare generationer eftersom att vår självidentitet har blivit något som vi väljer själva utifrån vissa fasta värden. ”Självets reflexiva projekt, som består i att upprätthålla sammanhängande men ständigt reviderade biografiska berättelser, äger rum i en kontext av många valmöjligheter.”⁴⁵

Jaget har alltså blivit något som ständigt måste omprövas och omförhandlas, utifrån ny information och kulturella och samhälleliga kontexter. Vår identitet kan med andra ord liknas vid ett renoveringsobjekt. När köket är klart är det dags för ett nytt badrum, och när hela huset renoverats har köket blivit omodernt igen. Individualiseringsprocessen fungerar i symbios med det reflexiva förhållningssättet, och innebär att människor blivit tvungna att ta ett större ansvar för sina liv. Den kulturella friställningen innebär att människan inte längre har en fast referensram, och därför själv måste hitta medel för att skapa mening och navigera fram genom livet. Tilltagande fysisk och psykisk mobilitet har dessutom medfört att vi blivit mer och mer anonyma, vi flyttar till olika städer och möter människor från alla samhällsskikt och kulturer.⁴⁶ Dessa teorier kan förklara varför ungdomarna söker sig bort från de traditionella medierna, och istället anpassar sitt informationssökande efter det individuella behovet och intresset. Anonymiteten i samhället banar i sin tur väg för individualiseringen, eftersom att vi via våra egna val kan definiera vilka vi är i relation till andra. Beck menar dock att individualiseringen inte nödvändigtvis behöver innebära att vi inte längre kan finna gemenskap med andra grupper, utan att det bäddar för uppkomsten för nya socio-kulturella gemenskaper.⁴⁷

Samhällets fragmentisering och individualiseringen av individer kan alltså fungera som ett avstamp för ”nya” gemenskaper, och olika forum via nätet kan vara ett exempel på detta (exempelvis Lunarstorm). Med detta resonemang följer en diskussion om hurvida reflexiviteten och individualiseringen innebär att ”fasta” värden, såsom klass, kön, etnicitet osv. håller på att uppluckras och försvinna. Det ligger visserligen en viss sanning i att det idag dessa faktorer rent teoretiskt sätt inte bör innebära några större hinder för en individ. Den kulturella friställningen innebär att klassresor är möjliga, och genom valmöjligheter är det upp

⁴⁴ Fornäs, Lindberg & Sernhede, 1994:22

⁴⁵ Giddens, 1999:13

⁴⁶ Jansson, 2002:148

⁴⁷ Bjurström, 2005:108

till individen att skapa sin egen lycka. Detta förutsätter dock ett tankesätt som helt friställer människan från sin bakgrund, vilket forskare menar inte är möjligt. Människan formas tidigt i livet utifrån klass och kön, vilket i sin tur ligger som grund för individens handlingsmönster och referensvärld senare i livet. Detta innebär att människans individuella val i det moderna samhället trots den kulturella friställningen präglas av sin bakgrund, och därmed formar sin framtid utifrån de givna förutsättningarna.⁴⁸ Sammankopplar man detta med vårt syfte i undersökningen, kan vi möjligtvis kunna förstå tidningens roll utifrån att ungdomarnas tidningsvanor präglas av deras sociala bakgrund och uppväxt.

3.5. Narcissism och ontologisk trygghet

En betydande inriktning inom ungdomskulturforskningen är socialisationsteorin som undersöker hur barn växer upp i familjer och institutioner. Socialisationsforskarna liksom subkulturforskarna har ett samhällskritiskt perspektiv och tar avstånd från positivismen och vill tränga ner till underliggande mönster. Skillnaden ligger i att där subkulturforskarna intresserar sig för ungdomars uttryck och symboler bryr sig socialisationsforskarna mer om individer och sociala relationer. De ägnar sig båda åt ungdomars egen produktion av erfarenheter och uttryck och tar avstånd från teorin om att massmedier och kulturindustrin manipulerar ungdomar. Socialisationsteorin har sina rötter i marxismen och psykoanalysen vilket gör att det har funnits många olika inriktningar inom området.

Av särskild vikt inom ungdomskulturforskningen är den narcissism diskussion som tog fart sedan Ziehes doktorsavhandling *Pubertät und Narzissmus* publicerades 1975. Här är självet i centrum, vilket är det som man uppfattar som sin identitet. Ziehe diskuterade en ny sorts narcissism där identiteten producerades under helt andra villkor än tidigare. Han menar att varuproduktionen tar människan i anspråk och att ungdomstiden är präglad av marknadskrafterna pga. att ungdomar blivit så köpstarka grupper. Föräldrarna fungerar inte som identifikationsobjekt utan media och kamratgäng får större betydelse.⁴⁹ Detta kan vara en orsak till att media har en så stor roll i ungdomars vardagsliv. Det moderna medieutbudet erbjuder mängder av uttryck och identifikationsvägar att välja mellan, vilket kan förklara att den traditionella tidningen får mindre utrymme i ungdomarnas liv.

Den narcissistiska personlighetstypen har ofta sammankopplats med negativa aspekter såsom egoism och relationssvårigheter eftersom den vuxit fram i den ständigt föränderliga moderna kulturen. Under ungdomsåren sker dramatiska förändringar av identiteten och självbilden vilket har gjort att ungdomsperioden ofta beskrivits som en krisperiod. Samtidigt som ungdomarna måste utforska sin egen identitetsuppfattning, ska de också orientera sig i en värld där det kulturella och sociala ständigt förändras. Forskaren Thomas Ziehe har istället för att se på de negativa narcissiska störningarna lyft fram de positiva dragen i den narcissiska personligheten genom att framhäva den ökade subjektiva känsligheten för signaler från andra.⁵⁰ Ziehe skriver att narcissisk störning inte innebär att man är störd i det avseendet att man är för narcissisk, utan att man är störd i förmågan att kunna vara offensivt narcissisk. Det handlar alltså om hur människan kan använda sin narcissism till något tillfredsställande. Det är självet som är i fokus, och att en underladdning av självet måste skaffa förstärkning. Laddningen av detta själv har även att göra med relationer och förhållanden till andra människor. Det är en teori om att man behöver relationer till andra för att kunna uppleva sig

⁴⁸ Ahrne, 2003:77-81

⁴⁹ Fornäs, Lindberg & Sernhede, 1994:131-138

⁵⁰ Johansson, 1994:29-30

själv.⁵¹ Via medierna söker ungdomarna kontakt och skapar relationer, vilket gör det möjligt för dem att identifiera vem de själva är i relation till andra.

Detta kan kopplas till teorier om hur föräldrarna måste spegla och bekräfta sitt barn för att det ska känna sig ”grandiöst och allsmäktigt.” Det handlar alltså om att ge barnet en trygg och förutsägbar omgivning. Sammankopplar vi detta med att medierna får en allt mer betydande roll i barns och ungdomars socialisation, finns det anledning att tro att medierna till viss del tagit över rollen att bekräfta ungdomarna, snarare än föräldrarna. Den narcissiska utvecklingen berör grundläggande aspekter av identitetsutvecklingen, såsom relationer och självet, och kan därför ur ett större perspektiv handla om människans relation till sin sociala och kulturella omgivning och hennes förmåga att göra denna omgivning hanterlig. Det handlar alltså om ett konstant sökande efter identitet.⁵²

Detta kan således kopplas till Giddens begrepp om ontologisk trygghet som handlar om människans behov att ha en förutsägbar omgivning. Giddens menar att rutiner och vanor är viktigt för att hantera sin ångest. Speciellt viktig är denna tillit till rutiner och vanor när man genomgår drastiska förändringar i sitt liv, såsom under ungdomstiden. Den tillit som ungdomen utvecklar till sina föräldrar och sin omgivning fungerar som ett inre stöd och identiteten upprätthålls genom regelbunden kontakt med andra i vardagslivet och genom utvecklandet av rutiner.⁵³ Medierna kan alltså genom detta resonemang fungera som en trygghet i ungdomarnas vardag. Genom att ungdomarna via medierna kan hålla sig uppdaterad och veta vad som händer runt omkring dem, bidrar det till en trygghet hos dem.

McQuail menar att vi använder medierna av flera olika sociala anledningar. Han tar upp att det handlar om att använda medierna för att bl.a. hantera relationer till andra, som konversationsämne, för att identifiera sig med olika roller, för att ruta in vardagslivet och som förströelse.⁵⁴ Detta kan vara flera av de anledningar som ungdomarna använder sig av medierna eftersom det är i ungdomsfasen man börjar strukturera upp sitt liv och sätter upp relationer till sin omgivning.

3.6. Socialisation

Genom att diskutera teorier kring socialisation, förstår vi varför medierna fått en viktig plats i ungdomarnas identitetsskapande. Socialisationen handlar om att komma in i den sociala gemenskapen. Processen börjar redan när man är liten med kroppskontakt och blickar från föräldrar och syskon. Språket är en avgörande del i utvecklingen och det är när vi förstår och använder språket som vi blir medlemmar av den kulturella gemenskapen. Den primära socialisationen är den som pågår bland de närmaste i ens omgivning, medan den sekundära socialisationen är den som sker i samband med olika samhällsinstitutioner såsom skola, arbetsplatser och kanske den allra viktigaste som är massmedierna. Medierna talar till oss redan när vi är barn och riktar sig till oss i hemmet. Medierna är samhällets förlängda arm och hjälper oss att definiera omvärlden och vilka vi är.

Genom medierna får vi uppleva platser som vi inte själva varit på och kanske heller aldrig kommer åka till. Som mottagare av allt det som medierna förmedlar måste vi avgöra var vi

⁵¹ Ziehe, 1994:150-154

⁵² Johansson, 1994: 32-34

⁵³ Giddens, 1999:47-87

⁵⁴ Mc Quail, 2005:439-440

själva står genom att forma vår identitet.⁵⁵ Giddens menar att socialisationen inte är någon ”kulturell programmering” av barnet, utan redan som barn är vi aktiva varelser. Vidare menar han att socialisationen kopplar samman generationer med varandra.⁵⁶

Fornäs beskriver ungdomen som en fysiologisk utvecklingsfas, psykologisk livsfas, social kategori inramad av samhällliga institutioner och något som är kulturellt bestämt. Den fysiologiska utvecklingsfasen inleds med puberteten och avslutas när kroppen är någorlunda färdigväxt. Den psykologiska livsfasen präglas av ungdomstidens olika faser som man går igenom. De samhällliga institutioner som ramar in ungdomen är skolan, konfirmation och bröllop, lagstiftning kring åldersgränser och myndighet och handlingar som att flytta hemifrån, bilda familj och skaffa sig ett arbete. I den moderna tiden räknas även medierna som en institution med hög maktfaktor i ungdomars socialisation. Det kulturellt bestämda är musik, stilar, kläder och språk som avgör vad som är ungt i förhållande till det som tolkas som barnsligt eller vuxet. Alla dessa samspekar, men det som ungdomskulturforskningen främst intresserat sig för är just ungdomen som något kulturellt.⁵⁷

Hur aktiv eller passiv man är i socialisationsprocessen vad gäller medierna har diskuterats och olika forskare menar på olika resultat. Forskningen om mediernas inflytande har pendlat mellan ett aktör och struktur perspektiv, men att medierna spelar en stor roll för socialisationen är ett faktum.⁵⁸ Konsumtionen av massmedia är ett tecken på att vi behöver socialt liv och ger oss en form av abstrakt gemenskap. Som medlemmar i denna gemenskap vill vi ha nyheter om vad som händer. Vi måste inte ha ett brinnande intresse för politik för att ta del av morgon nyheterna. Genom socialisationen har vi blivit medlemmar i en politisk demokrati där ingen egentligen skulle kunna vara utan mediernas information om vår omvärld. Detta är bakgrunden till att genren nyheter har blivit det mest säljande. Vi vill ha kunskap om den värld där vi känner oss delaktiga i, och medierna ger oss material som vi ser oss själva genom.⁵⁹

3.7. Medier och identitet

Som tidigare diskuterat innebär den kulturella friställningen att föräldrarnas erfarenheter blir allt mindre giltiga för ungdomars identitetsarbete. I takt med det blir massmediernas roll allt större. Ungdomars vanligaste fritidssysselsättning är medieanvändning av olika anledningar. Medierna fyller vissa viktiga funktioner när det gäller identitetsskapande, att skapa en omvärldsbild och för att få underhållning. Det är idag via medierna ungdomarna hämtar sina bilder om hur och vem de vill vara eller bli. Medieutbudet är stort och motsägelsefullt; det är inte bara en livsstil som förmedlas utan ungdomarna får själva välja det som är meningsfullt för just dem. Reimer talar om att medierna fungerar som en kulturell arena i det här avseendet. Vidare menar Reimer att medierna bidrar till ungdomars identitetsarbete när det gäller de estetiska upplevelsena. Estetiska upplevelser anses viktiga för identitetsarbetet eftersom att man lämnar vardagen och går in i en annan värld och på så sätt experimenterar man med sin identitet. Det ger alltså stora möjligheter till självreflektion.

⁵⁵ Gripsrud, 2002:16-18

⁵⁶ Giddens, 1998:42-43

⁵⁷ Fornäs, 1994:18-24

⁵⁸ Von Feilitzen, 1994:191-206

⁵⁹ Gripsrud, 2002:40-41

Medierna är också mycket viktiga för ungdomars bild av verkligheten, både nyhets- och fiktionsutbudet bidrar till denna bild.⁶⁰ Även Giddens talar om detta när han påpekar att de händelser som skildras på nyheterna tränger in i vår vardag på ett rutinmässigt sätt. Medierna bidrar inte bara till att avspegla de verkliga händelserna utan också till att forma dem.⁶¹ Den tredje karakteristiska för ungdomar som Reimer talar om är att dem vill ha kul, vilket även det hämtas i medierna till stor del. Man läser böcker, ser tv-program och ofta sker medieanvändningen i ett socialt samband – man ser på TV tillsammans med andra och medieinnehåll är ett viktigt samtalsämne bland unga. Medierna strukturerar även vardagen för ungdomarna. Ungdomarna har mycket fritid och förflyttar sig mellan olika arenor under dagen. För att binda samman dessa arenor används medierna. Man hör en låt på radion morgonen, läser en recension i en tidning på rasten och går sedan till affären för att köpa skivan efter skolan.⁶² Eftersom ungdomarna lever ganska inrutade liv blir det kanske svårt att sätta sig ner och läsa en tidning och därför kanske snabba nyheter i form av nätnyheter passar bättre in i ungdomarnas liv.

Medierna förbinder oss med samhället och världen utanför vårt hem. Gripsrud menar att vi är sociala varelser som omgett oss av medier för att känna oss delaktiga i världen. Medierna skapar föreställda gemenskaper som gör att vi kanske framförallt inom nationen känner en gemenskap med dem som bor i landet genom medierna. Dagspressen var först med att skapa en nationell identitet, men etermedierna förstärkte denna känsla genom sina direktsändningar. Även om mediernas utbud är stort är det inte säkert att det stöder och speglar alla de identiteter som finns i samhället.⁶³

Även Gripsrud menar att medierna används som ett sätt att strukturera och få ordning på sitt vardagsliv. Vi läser tidningen, ser på Tv bestämda tider för att ruta in vårt liv. Både Tv och Internet bidrar till att forma någon slags global identitet, där alla över hela världen kan ta del av samma medieinnehåll. Genom Internet spelar geografiska och kulturella skillnader mindre roll vilket gör att vi känner att vi alla tillhör samma värld och påverkar varandra. Det handlar om en slags samtidighet där vi uppfattar den verkliga världen på ett helt annat sätt än tidigare. Medierna präglar på så sätt oss och det liv vi lever, vilka vi är, vad vi gör och hur vi tänker.⁶⁴ Dagens ungdomar tar i allra högsta grad del av detta och blir därför en del av den globala identiteten och gemenskapen. Eftersom ungdomarna tar del i den globala gemenskapen blir det kanske också viktigt för dem att återvända till det lokala som går att hitta i tidningen.

3.8. Globalt och lokalt

En viktig aspekt av det senmoderna är globaliseringen. Bakgrunden till globaliseringen är de ökade möjligheterna till att kunna kommunicera över gränser, särskilt via Internet. Globaliseringen gör att det blir omöjligt att prata om samhällsprocesser bara genom att prata om enskilda länder. Allt som händer i Sverige påverkas idag av det som händer i resten av världen. I och med globaliseringen förändras gränser, det blir lättare att kommunicera och det har skett en upplösning av rumsbegreppet. Internet är kanske den viktigaste orsaken till globaliseringen, men även andra tekniska förändringar så som möjligheterna att resa och

⁶⁰ Reimer, 1996:8-10

⁶¹ Giddens, 1999:38

⁶² Reimer, 1996:10

⁶³ Gripsrud, 2002:18-25

⁶⁴ Ibid

förflytta sig över hela världen har stor inverkan på globaliseringen. Globaliseringen har medfört nya vanor i Sverige speciellt när det gäller import av kulturutbud.⁶⁵

Att vi idag lever i en enda värld är till stor del resultatet av mediernas internationella inriktning. Massmedias utveckling syns överallt, flera 100 miljoner människor tittar på de filmer och Tv-program som säljs på den internationella marknaden. Internetanvändningen bidrar till ett slags globalt datornätverk där vi i cyberrymden inte längre är människor utan meddelanden på en skärm. Frågan är om vår identitet är på väg att förloras i cyberrymden och om teknologin kommer att ta över oss och utrota alla andra kommunikationsmedier. Detta har inte hänt, men som individer kan vi inte styra över den teknologiska utvecklingen. Datoriseringen har hittills lett till ökad individualism men en bok är fortfarande lättare att hantera än en datoriserad version av det man ska läsa.⁶⁶

I detta globala samhälle där det kan vara svårt att hitta en identitet och tillhörighet kan man tänka sig att det lokala är av betydelse. I ett sökande mot nya livsformer i en global värld finns det ett behov att återvända till det man känner igen och tryggheten. Ett tecken på det är att den nationella gemenskapen har fått större betydelse igen.⁶⁷ En undersökning om ungdom i småort av Mats Lieberg visar att många av ungdomarna hade flyttat tillbaka till hemorten eftersom att man hade hemlängtan till tryggheten. Om framtiden sa ungdomarna att de skulle skaffa familj och jobb på orten. Studien visar att småortens inträde och delaktighet i den globala moderniteten orsakar konflikter för ungdomarna vad gäller identitetssökandet. Att söka sin identitet sker i relation till omvärlden, men om då omvärlden är begränsad blir identiteten det också. Tätorten befinner sig i en skärningspunkt mellan modernisering och lokal ortskultur vilket gör att den lokala identiteten ser annorlunda ut än den i de urbaniserade tätorterna.⁶⁸ Eftersom den lokala dagstidningen är överlägsen i sin leverering av lokala nyheter, borde det också vara så att ungdomarna vänder sig till tidningen för att få lokal information.

Det är också så att globaliseringen påverkar det lokala på ett sätt som gör att lokal identitet och tillhörighet inte längre är knuten till plats. Utifrån ett sådant perspektiv finns det ett obegränsat olika sätt för ungdomar att forma sin identitet, oberoende av lokala omständigheter. Ungdomar idag möter andra möjligheter och problem i sina ungdomsår än vad tidigare generationer gjorde. De har ett större urval att välja från och man vet inte riktigt var man hamnar. Eftersom vi formar våra identiteter utifrån andra, genom att se skillnaden på vem jag är och vem dem är blir den globala aspekten av den lokala identiteten viktig.⁶⁹

Enligt en undersökning om lokal identitet i norra Norge blir ungdomar mer och mer lika varandra, oberoende av var dem bor. Det behöver inte vara så att ungdomarna har tappat den lokala identiteten, utan det kanske är så att ungdomarnas möjligheter att identifiera sig med andra delar av världen gör att det lokala framstår som bakåtsträvande och restriktivt vilket gör att ungdomarna har svårt att identifiera sig med det. Möjligtvis kan detta vara en av förklaringarna till varför ungdomarna i mindre grad läser den lokala dagstidningen. Det är intressant hur ungdomar i ett lokalt samhälle använder material från båda vida världen och det lokala samhället för att forma sin identitet. Ungdomar har, som vi diskuterat tidigare en stor förknippning med framtiden, och att vara modern är ett begrepp som blivit en norm bland

⁶⁵ Ahme, 2003:18-20, 314-315

⁶⁶ Giddens, 1998:415-428

⁶⁷ Sernhede, 2006:13-14

⁶⁸ Lieberg, 2000:139-152

⁶⁹ Paulgaard, 2002:1-10

ungdomar idag. Om man då bor i ett lokalt samhälle blir man modernare genom att ta del av globala sfärer.⁷⁰

Ungdomar på olika platser i världen lever ändå under ganska lika förutsättningar vad det gäller att hitta och kombinera ihop en identitet i en kultur konstellation som både har lokal och global karaktär. Det genomfördes 2006 en undersökning av hybridisering av lokal och global kultur på Malta, där lokala ungdomar fick diskutera vad det innebär att vara Maltes, och hur globala mediekanaler och budskap påverkar hur de ser på sig själva. Studien visar att det finns en tydlig vilja från ungdomarnas sida att bryta sig loss från den traditionella maltesiska identiteten, och att globala medier spelat en nyckelroll i hur ungdomarna upplever sig själva. En ung man uttrycker detta genom att säga ” I am Maltese by nationality. I am not Maltese by culture! I speak English wherever I go. The last time I did anything cultural which is Maltese was when I danced the traditional Maltese folk dance! I am influenced a lot by Western society. I am *very* influenced by Western society.”⁷¹

De västerländska influenserna som den unge mannen talar om kommer till stor del från massmedier, och är alltså inget som han egentligen upplevt själv. Undersökningen visar även att det förekommer en skillnad i attityd till om ungdomarna identifierar sig mer med ett västerländskt ideal eller det traditionellt maltesiska kulturen via vilken social bakgrund man kommer från. De ungdomar som hade svårare att kunna identifiera sig mer med den västerländska mediebilderna kom ofta från lägre samhällsskikt.

*”There is a marked contrast between the television viewing preferences of young people coming from lower socio-economic backgrounds and their middle-class counterparts. [...] most of the working-class youths I interviewed appear to feel more comfortable with locally produced programmes – primarily because they are in Maltese, deal with ‘local’ issues and are easier to relate to.”*⁷²

Enligt de ungdomar som kom från en bättre social bakgrund likställdes de lokalt producerade medierna som bakåtsträvande och ”ute”, och en grupp med 14-åriga flickor tog av rena principskäl aldrig del av det lokala materialet.⁷³

3.9. Den lokala dagstidningen bland andra medier i en global värld

För att förstå vilken roll den lokala dagstidningen kan ha i ungdomars vardagsliv är det av intresse att ta del av forskning och teorier kring den lokala dagstidningens plats i det moderna samhället, och då särskilt i relation till andra medier. Detta ger oss dels en inblick i vart i medielandskapet Norrköpings Tidningar befinner sig i, samt hjälpa oss i vår analys av resultat som syftar till att ta reda på om den lokala dagstidningen har någon speciell status jämfört med andra medier enligt ungdomarna. För att göra detta kommer vi använda oss av användningsforskningen eftersom den på ett bra sätt visar hur olika faktorer påverkar vårt medieval.

⁷⁰ Ibid

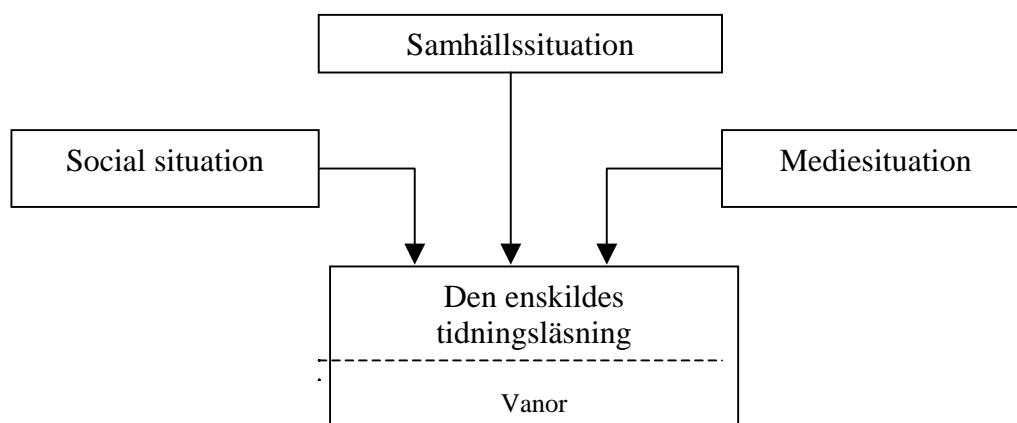
⁷¹ Gixti, 2006:8

⁷² Gixti, 2006:7

⁷³ Ibid

Det som är utmärkande för publikutvecklingen i vår tid är att selektiviteten har ökat kraftigt den senaste tiden. I och med att medieutbudet har ökat, har vi ett större urval att välja från, vilket gör att mediepubliken har fördelats över många olika kanaler. Varje kanal har således fått en minskad publik, och mediasystemet har blivit fragmentiserat. Eftersom det finns så mycket olika kanaler kan vi inte ta del av allt som finns att tillgå eftersom det skulle vara omöjligt. Man skulle kunna tänka sig att tillkomsten av nya medier gör att medievänorna förändras men flera studier pekar på att publikens val är bestämt av flera olika faktorer. Enligt Weibulls modell från 1989 kan vi förstå utifrån vilka principer en människas tidningsläsning kan förstås (Se figur 1), vilken också kan appliceras på de ungdomar vi intervjuat.⁷⁴

Figur 3-1: Weibulls modell för tidningsläsning 1989.

Källa: Weibull & Wadbring, 2000:16

En av de viktigaste utgångspunkterna i förståelsen för det moderna medielandskapet berör den tekniska utvecklingen och den förändrade mediesituationen, som innebär att medieföretag inte längre är bundna till en slags distributions- och produktionsform. Vi kan få nyheter via webben, lyssna på böcker i våra Ipods och kolla på film i mobilen. Denna medieteknologiska utveckling innebär att premisserna för de traditionella medierna drastiskt förändrats under det senaste decenniet, genom konkurrens från tidigare utestängda aktörer.⁷⁵

I samklang med ökad konkurrens har det även skett en stadig minskning av dagstidningsläsningen bland svenskarna, vilket gjort att dagstidningens överlevnad i vår högteknologiska tid ifrågasatts. Även människors sociala situation har förändrats, där social position och livssituation avgör vilka medier vi konsumerar och varför vi tar del av vissa medier och inte andra. *"The audience member is no longer really a part of a mass, but is either a member of a self-chosen network or special public or an individual. In addition, the balance of audience activity shifts from reception to searching, consulting and interacting more personally."*⁷⁶ Vilka medier man använder påverkas alltså av vem jag är, hur vardagslivet ser ut och vilket yrke och fritidssysselsättning jag har. Beroende på hur man lever sitt liv använder man medierna på olika sätt. Eftersom vi lever ganska inrutade liv bestäms våra medievänor av andra vanor, så som vanor i hemmet och fritidsintressen. Tiden man

⁷⁴ Weibull & Wadbring, 2000:15-16

⁷⁵ Weibull & Wadbring, 2000:12-13

⁷⁶ McQuail, 2005:139

tillägnar medierna blir därför begränsad, och eftersom våra vardagsliv är inrutade blir även medieanvändningen det.⁷⁷

Även den samhälleliga kontexten förändras ständigt, vilket i sin tur påverkar både människors sociala situation och mediesituationen. I ett samhälle som präglas av tidspress och där kravet på snabb och ständigt uppdaterad information kanske det inte är så konstigt att människor i mindre utsträckning finner tid att sitta med en dagstidning, som trots allt kräver ett visst utrymme vad det gäller tid och engagemang. En viktig aspekt som kan förklara det minskade intresset för dagstidningsläsning, speciellt hos ungdomar, kan även kopplas till en ekonomisk faktor, där information och nyheter kan fås gratis, antingen via de fritt distribuerade gratistidningarna eller via webben. Logiken kan ses som varför betala för något som jag kan få gratis, och som dessutom inte kräver något större engagemang då det paketeras kort och koncist.⁷⁸

Inom mediekonkurrensen är det just nyheterna som har blivit en av de viktigaste inkomstkällorna för medieföretagen, och olika nya aktörer har under decennier försökt att äntra den lukrativa nyhetsmarknaden. Idag är det vanligt att det finns någon form av nyheter på de flesta större Internet sajter som man besöker, och konkurrensen om publiken har hårdnat ytterligare i och med detta. De flesta lokala dagstidningar har även en hemsida med samma eller liknande innehåll som pappersversionen, vilket kan ses som ett svar på den tuffa konkurrensen.⁷⁹

Förändringen i våra medievanor har visat sig vara ganska trög och för att nya medier ska finna en plats i våra liv måste de passa in i våra vanor. Ofta sker det genom att de traditionella medierna anpassar sig. När Tv:n kom fick dagstidningen anpassa sig genom att prioritera det lokala innehållet och komma ut på morgonen. Vissa medier blir förströelse medier, medan andra är informationsmedier. Internet användandet har ökat kraftigt de senaste åren men nättidningarna har till en början haft svårt för att etablera sig bland svenska folket. Internet har kommit att fungera som både förströelse och informationsmedium. Internet fungerar än så länge som ett tillvalsmedium, och om det ska kunna bli ett bas medium på ett sätt som dagstidningen, måste antagligen presentationen av innehållet förändras om det ska kunna förändra människors vanor.⁸⁰

Det finns dock en skillnad mellan äldre och yngre om man ser till inställningen till nättidningar. Det har visat sig att yngre är betydligt mer positiva till nättidningen och tror på elektroniska tidningar mer än vad äldre gör. Man kan tänka sig att den yngre generationen som också använder sig av Internet mer därmed kommer övergå till att använda nätversionen av tidningarna istället för att betala för en pappersversion. Man kan även fråga sig om avvikelserna är ett uttryck för ungdomskultur eller om ungdomarna kommer ta med sig användandet av Internet in i vuxenlivet och därmed kommer de traditionella medierna ersättas av de nya medierna.⁸¹

⁷⁷ Weibull & Wadbring, 2000:15-19

⁷⁸ Weibull, 2000:25

⁷⁹ Bergström, 2005:219-225

⁸⁰ Weibull & Wadbring, 2000:19-20

⁸¹ Bergström, 2000:176-179

3.10. Tidningens roll som nyhetsförmedlare

Några av de viktigaste egenskaper som anses vara viktigast för en dagstidning är att den är tillförlitlig, opartisk i nyheterna samt att den har ett intressant innehåll. Det finns en mängd olika motiv till varför människor läser dagstidningar, men det finns en förväntning på att olika egenskaper ska hålla en viss nivå. Dagstidningen kan därmed betraktas som ett statusmedium, och förväntas förmedla nyheter och information på ett objektivt och tillförlitligt sätt. Ju större utbrett ett nyhetsmedium är, desto större förtroende hos publiken.⁸²

Den medieteknologiska utvecklingen innebär även att premisserna för hur nyheter produceras har ändrats helt under det senaste decenniet, vilket diskuteras i *British Journalism Review*. Här diskuterar författaren bland annat att nyhetsmarknaden idag har öppnat upp för publiken att vara en av producenterna av innehållet, vilket i sin tur har medfört ett minskat intresse för de traditionella nyhetsförmedlarna. Detta har i sin tur medfört att tidningarna fått avskeda journalister eftersom att den ekonomiska situationen blir ohållbar när intäkterna försvinner, vilket innebär att det finns mindre resurser att sätta på källgranskning och egen research.

“Another challenge to standards is the rise in insubstantial sourcing. News organisations are under massive pressure to pick up on news instantaneously and publish as soon as they can – otherwise they know they’ll be gazumped by their professional competitors and by amateur bloggers. This means they sometimes find themselves publishing stories based on very slim evidence.”⁸³

Moore menar att de trovärdiga och objektiva nyheterna är hotade, och indirekt även det demokratiska samhället eftersom att standarden på nyheter inte skyddas. Genom det enorma utbudet av format som nyheter idag förekommer, är det upp till individen att vara källkritisk, vilket försvåras när det via nätet kan vara omöjligt att få reda på vem som är upphovsmakare eller ansvarig utgivare.⁸⁴ Den minskade läsningen kan sättas i samband med att ungdomarna har riktat sitt intresse åt andra medier, och att de söker nyheter via mer osäkra och tillförlitliga källor. Kopplar vi an detta till vår undersökning, skulle den minskande tidningsläsningen bland ungdomar kunna komma att få katastrofala samhällsliga följder.

” High standards in news are not a given in a democratic society, especially not a global, capitalist one. If they are not nurtured and protected they will deteriorate and decline. If we don’t take action now to start supporting them, it may be too late.”⁸⁵

Det finns i och med detta resonemang en oro för att de trovärdiga nyheterna ska bli svårare att identifiera, eftersom att tekniken öppnat upp dörren för olika aktörer med varierande motiv. Teorier om agenda-setting får här betydelse, då ungdomar som väljer att söka information och nyheter via osäkra källor kan betraktas befinna sig i riskzonen för att inte kunna avgöra vem som egentligen står bakom vad som ser ut att vara nyheter. ” *The core idea is that the news-media indicate to the public what the main issues of the day are and this is reflected in what the public perceives as the main issues.*”⁸⁶ Det kan dock även vara så att ungdomarna via sitt

⁸² Hellingwerf, 2000:151-156

⁸³ Moore, 2006:6

⁸⁴ Moore, 2006:8

⁸⁵ Ibid

⁸⁶ McQuail, 2005:512

individuella sökande undviker att ta del av vad de traditionella medierna har på sin agenda, för att istället bilda sig en egen uppfattning från olika andra källor. När de lokala ungdomarna överger de traditionella nyhetsmedierna, såsom tidningen, måste de dock ta ett större individuellt ansvar för att den information de får tag i är korrekt och sann.

4. Problemformulering

Med teorier och bakgrund i baktanke presenteras nedan vår problematisering och frågeställningar som ligger till grund för undersökningen.

4.1. Problematisering

Undersökningar visar ofta ”alarmerande” rapporter om att ungdomar idag i mindre utsträckning läser dagstidningar än tidigare generationer. Dagstidningsläsningen har alltid haft en stark ställning i Sverige, och vi är fortfarande ett av de länder i världen som läser mest dagstidningar trots en stadig nedgång. Denna nedgång oroar många, eftersom att dagstidningsläsning ses som allmänbildande och ger en bred översikt över nyheter fenomen i samhället och världen. I ett lokalsamhälle kan även den lokala dagstidningen innebära det enda översiktliga fönstret till omvärlden samt en unik täckning av närsamhället.

Med dessa fakta i ryggen vill vi undersöka viken roll Norrköpings Tidningar och speciellt ungdomssidorna spelar i lokala ungdomars vardagsliv, och tillämpa denna fallstudie i ett mer allmänt perspektiv för att förstå hur den lokala dagstidningen kan fungera i ungdomars vardagsliv och identitetsskapande. Vår problematisering är förutsättningslös på så sätt att vi anser att den minskade läsningen kan vara ett problem, likväl som det inte behöver betyda att ungdomar går miste om viktig information och allmänbildning. Vi spekulerar kring huruvida detta fenomen följer i modernitetens spår, där andra vägar för att söka information blivit viktigare och mer tillgängliga, och finns det egentligen en anledning att oroa sig över detta? I detta hav av information och olika mediekkanaler finns det ett antal olika sätt att ta till sig information förutom via dagstidningar.

Är det så att det i dagens samhälle krävs mer av individens informationssökande, eftersom att det har blivit viktigare med ett aktivt förhållningssätt till sitt identitetsskapande. Kanske är det så att den moderna världen kräver att vi söker specifik information utifrån individuella intressen för att hjälpa oss i vårt identitetsarbete. Eller kan det vara så att den nya ”öppna” världen som präglas av individualisering och fragmentisering innebär att ungdomar ”missar” den översiktliga bild och den lokala rapporteringen om närsamhället som en dagstidning kan ge, eftersom att de i högre utsträckning väljer just den information som är intressant för dem via t.ex. Internet. Det lokala kan stå för en trygghet och fast punkt i ungdomars identitetsskapande, medan den globala översikten ger en allmän kunskap om omvärlden, och på så sätt fungera som en stabil referenspunkt i ungdomars liv.

4.2. Syfte

Att analysera vilken betydelse den lokala dagstidningen kan ha i ungdomars vardagsliv och i deras identitetsskapande.

4.3. Frågeställningar

1) Hur ser ungdomars attityd till och användning av medier och nyheter ut?

Denna frågeställning syftar till att förstå ungdomarnas allmänna medievanor och syn på nyheter. Detta är viktigt för att förstå vilken roll dagstidningen har, och vilken plats den har bland andra medier i ungdomarnas liv.

2) Vilken roll spelar den lokala dagstidningen bland andra medier i ungdomars vardagsliv och identitetsskapande?

Genom denna frågeställning vill vi ta reda på hur användningen av dagstidningen förhåller sig till andra medier. Vi vill även få reda på om dagstidningen har någon speciell status som nyhetsförmedlare, för att på så sätt kunna avgöra vilken roll tidningen spelar och kan komma att spela för ungdomarna i framtiden. Vidare vill vi via denna frågeställning få reda på om ungdomarna missar den lokala och globala översiktliga information som den lokala dagstidningen ger, eller om de tillgodoser sig detta på andra sätt. Vi förväntar oss att kunna ta hjälp av teorier kring modernitet, globalt och lokalt samt olika mediers status och tillförlitlighet för att förstå resultatet.

3) Vilken betydelse har ungdomssidorna Ung NT i Norrköpings Tidningar i de lokala ungdomarnas vardagsliv?

Genom denna frågeställning vill vi få en bättre förståelse för vilken roll ungdomssidorna kan spela i de lokala ungdomarnas vardagsliv. Genom att analysera vilka åsikter ungdomarna har om sidorna, samt hur attityden kring dem är förväntar vi oss kunna ge vår uppdragsgivare Norrköpings Tidningar ett viktigt komplement till beslutsunderlag angående Ung NT:s framtid.

5. Metod

Den metod vi använder oss av i vår undersökning är utpräglat kvalitativ. För att motivera vårt val av metod och hur vi har gjort urvalet till vår undersökning följer här ett kapitel om kvalitativ metod, fokusgrupper och urval.

5.1. Kvalitativ metod

Med ett kulturteoretiskt perspektiv är vi ute efter att få en förståelse för mediers betydelse i ungdomars vardagsliv. För att få en bild av vilken betydelse medier har för ungdomarna krävs en metod som ger en djupare insikt. Vi är inte ute efter att få resultat som är generaliserbara, eftersom att statistiska resultat snarare ger en bredare och ytligare kartläggning av hur det ser ut, är vi istället ute efter en djupare mening. Vi ser ungdomarna i Norrköping och läsningen av ungdomssidorna i Norrköpings Tidningar som ett fall av hur det kan se ut. Vi vill utveckla en förståelse för ungdomars medievanor och utifrån det förklara och visa på tendenser och mönster på hur dagstidningens roll i ungdomars vardagsliv kan se ut.

Från början hade vi en tanke om att först utföra en egen survey-undersökning på ungdomarna för att få en överblick av hur läsandet av ungdomssidorna ser ut, och för att sedan basera vår fokusgruppundersökning på resultatet. Det fanns dock inte tillräckligt med tid för att göra båda metoderna så vi valde bort den kvantitativa metoden eftersom vi ansåg att den kvalitativa var viktigare för att få den djupare insikten i ungdomarnas läsning som vi var ute efter. Om vi hade använt oss av kvantitativ metod hade det inte gett oss den inblicken i hur ungdomarna faktiskt tänker och agerar som den kvalitativa metod vi använt oss av har gett.

5.2. Fokusgrupper

För vår undersökning anser vi att fokusgrupper är en bra metod. Fokusgrupper ger dem medverkande möjlighet att jämföra sina respektive erfarenheter och åsikter och föra en diskussion kring dessa. Victoria Wibeck skriver i sin bok *Fokusgrupper – Om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod* att fokusgrupp som metod vid forskning används för att studera innehåll som t.ex. åsikter, attityder och tankar kring ett ämne. Genom att använda fokusgrupper kan forskaren få en inblick i hur kunskap och idéer utvecklas och används och sätta det i en kontext. Fokusgruppmetoden ger djup och kontext som forskaren behöver för att få förståelse för människors tankar. Wibeck hävdar att fokusgrupper är bra när handlande och motivation ska undersökas. Frågeställningar man inte hade tänkt på innan kan dyka upp, erfarenheter jämförs och gruppmedlemmarna försöker förstå och tolka varandra.⁸⁷

För vår del tycker vi att det är bra om deltagarna kan jämföra sina erfarenheter av medier och reflektera över hur deras olika sätt att använda sig av medier skiljer sig åt, samt få igång en diskussion kring detta. Eftersom vi vill undersöka medier i ungdomars vardagsliv med ett identitetsperspektiv menar vi att ett fokusgruppsamtal kan främja diskussion kring ämnet och på så sätt väcka idéer och tankar som annars inte hade kommit upp.

⁸⁷ Wibeck, 2000:126-129

I boken *Metoder i medievetenskap* menar författarna att en fördel med gruppintervjuer jämfört med enskilda intervjuer är ”att samtal kan utvecklas som forskaren annars aldrig skulle nå fram till”⁸⁸, och detta är en intressant aspekt som vi tar fasta på.

En fokusgruppundersökning går inte att generalisera på samma sätt som en statistisk undersökning men man pratar om lösa generaliseringar vilket innebär att åsikten finns och kan därför finnas på fler håll. Forskarens – alltså vår – roll är att urskilja tendenser.

Man kan välja att ha strukturerad eller ostrukturerad fokusgruppintervju. En strukturerad intervju innehåller många specifika frågor, medan en fokusgruppintervju som är ostrukturerad låter deltagarna diskutera helt fritt kring ett ämne med endast lite inblandning från moderatorn.⁸⁹ Vi väljer att ha en relativt strukturerad intervjuguide, med ett antal frågor som vi kommer att återgå till för att hålla gruppen inom rätt ämne. Men det hindrar inte medlemmarna att diskutera fritt utan vår inblandning i frågorna. Vi tror att ungdomarna kan behöva lite hjälp med discussionsfrågor eftersom att det annars finns risk för att man kommer ifrån ämnet.

Även om vi anser att en fokusgruppundersökning är den bästa metoden för vårt syfte, kan det finnas en del svagheter i denna metod. En risk är att diskussionen blir likriktad och att kontroversiella åsikter inte kommer fram, såsom de kunde ha gjort i exempelvis individuella intervjuer. Detta har vi försökt motverka genom att hela tiden framhålla att diskussionen ska vara fri och att alla åsikter är viktiga. Dessutom är medier inte ett ämne som kan ses som särskilt känsligt eller kontroversiellt, det bör vara ganska enkelt att föra en öppen diskussion utan några större konflikter. Att ha använt sig av personliga intervjuer hade undvikit alla problem som gruppdynamik kan bidra till, men man missar också allt det goda med gruppintervjuer, såsom en mer insiktsfull och öppen diskussion. Vi tror att enskilda intervjuer med ungdomar inte hade gett oss samma dynamiska diskussion och därför inte ett lika bra resultat.

Att genomföra alltför många fokusgruppintervjuer i en undersökning genererar för mycket material som blir svårt att bearbeta. För få fokusgrupper å andra sidan gör det svårt att se tendenser och mönster. Även tids- och resurstillgång spelar in. Wibeck menar att minst tre grupper är en tumregel. Desto mer komplext ämne, desto fler grupper behöver man.⁹⁰ Vi tror att fyra grupper är tillräckligt för att uppnå en empirisk mättnad för vår undersökning vilket vi också märkte eftersom att de fyra olika diskussionerna liknade varandra ganska mycket och samma saker kom upp. Flera grupper hade gett för mycket material, vilket det inte fanns tid eller resurser till att genomföra.

5.3. Urval

Vi har i vår undersökning arbetat med fyra fokusgrupper med sammanlagt 23 gymnasieungdomar i åldern 16-18. Ungdomarna går på tre olika gymnasieskolor i Norrköping – De geer, Ebersteinska och Hagagymnasium. I våra grupper har vi ungdomar som går olika program, representerat finns Natur, Samhälle, Barn - och fritids samt Teknisk linje, dessa förekommer i olika inriktningar som är lokala för Norrköping. Inom varje grupp var det ungdomar med olika programinriktningar. I två av grupperna var det endast ungdomar som

⁸⁸ Östbye mfl., 2004:103

⁸⁹ Wibeck, 2000:123-125, 61-66

⁹⁰ Ibid

läste teknisk linje men med olika inriktningar. I en tredje grupp var det en blandning av samhälle, natur och Barn och fritid och den fjärde gruppen bestod av samhälls-studenter med olika inriktningar. Vi valde att ha ungdomar som representerar olika studieinriktningar för att på så sätt få en så nyanserad bild som möjligt, då det kan tänkas att det finns olika intresseområden som kan påverka medievanorna.

Vi valde gymnasieungdomar eftersom att Ung NT riktar sig till just denna målgrupp. Vidare motiverar vi vårt val av målgrupp på tendenser i den undersökning som redovisades i bakgrundskapitlet, som NT genomfört på ungdomar i denna ålder som besökt NT:s mediecenter. Det har där visat att det finns en låg kunskap hos just denna grupp för ungdomssidorna i Ung NT. Det hade visserligen även varit intressant att göra samma undersökning på grupper med yngre elever, men det finns ett antal faktorer som påverkat vår avgränsning. Bland annat innebär en studie av yngre elever teorier som rör barn mer än ungdomar, och då vi fokuserar mycket på själva identitetsprocessen fann vi det viktigare att gå på djupet med en avgränsad åldersgrupp som befinner sig i tonåren, snarare än att halvhjärtat försöka hinna med äldre såväl som yngre elever. Dessutom förekommer det fler tekniska problem med yngre elever, då föräldrars medgivande krävs för att dessa ska kunna medverka i fokusgrupper. Vi har i våra grupper eftersträvat jämn fördelning mellan könen, vilket resulterade i 11 killar och 12 tjejer. Vi är nöjda med denna fördelning, och menar att ungdomar måste representeras av båda könen, samt för att få en liknande gruppdynamik i diskussionerna.

En annan aspekt som hade kunnats tas i beaktning är klass. Vi hade en tanke om att ha ungdomar från olika klasser men detta var återigen inte möjligt då lärarna valde ut eleverna och vi blev tvungna att ta det vi fick pga. tidsbrist. Grupperna bestod dock av ungdomar från tre olika skolor där man kan tänka sig att det finns vissa skillnader. Att klass har betydelse är ett faktum, men inget som vi la märke till i våra grupper. Hade vi haft grupper med tydligare klasskillnader hade det kanske blivit andra resultat men inget som vi kan dra slutsatser om. Vad som kan nämnas är dock att vi totalt hade 4 killar av annan etnisk bakgrund som samtliga inte hade morgontidningen hemma och därför inte heller läste tidningen.

5.4. Genomförande av fokusgrupper

Gruppdiskussionerna genomfördes i avskilda rum på de olika skolorna, där vi satt samlade kring ett bord. Diskussionerna var avskilda och avbröts inte, förutom i ett fall där en annan elev knackade på dörren. Det fanns dock inget annat störningsmoment, vilket innebar att elevernas fokus hela tiden var riktat mot oss och det som diskuterades. Två av grupperna ledde vi var för sig och de andra två grupperna hade vi tillsammans. Det var bättre att ha en grupp tillsammans eftersom då kunde man hjälpas åt att fylla i med frågor och respons. Att lyssna på vad alla har att säga och samtidigt försöka följa guiden var ganska svårt och därför var det bra att vara två så man kunde fylla i när den andra missade något. Den andra kunde också göra anteckningar ifall inspelningen skulle svika. De grupperna vi hade själva gick dock bra men vi fick förlita oss helt på inspelningen.

Vi började vår diskussion med att presentera oss, samt vårt syfte i en något modifierad version. Vi talade om att vi ville undersöka ungdomars medievanor, och valde medvetet att inte nämna tidningsvanor eller Ung NT vid presentationen. Detta för att kunna se vilken plats tidningen har bland andra medier, samt att inte avgränsa diskussionen till endast ett medium då vi tror att man kan missa relevant information. Vi nämnde innan bandinspelningen började

att ungdomarna är anonyma i redovisningen av resultatet, men att citat kommer att tas ut, men med påhittade namn.

Vi började sedan med att be eleverna presentera sig genom namn, ålder samt utbildning, och gick därefter vidare med en allmän diskussion kring medievanor för att ”mjuka upp stämningen”, och ge eleverna och oss en chans att bli bekväma i situationen. Därefter följde diskussionen vår intervjuguide (se bilaga). Ämnen som var lättast att diskutera var sådant som handlade om deras personliga medieanvändning, vilka medier de använde och föredrog etc. Vad som var svårt att diskutera däremot var medier och identitet. Det verkade som att ungdomarna inte hade reflekterat över detta tidigare och vi fick mycket diffusa svar. Identitetsbegreppet är visserligen även svårt för oss att relatera till och ungdomarna befinner sig ju mitt i denna fas vilket därför kan göra det svårt att förklara.

Diskussionerna varade ungefär en timme var, vilket visade sig vara den tid det tog för oss att gå igenom alla frågor samt diskutera eventuella oklarheter. Efter diskussionens slut tackade vi eleverna och erbjöd dem att läsa vår färdiga uppsats, som vi tänker skicka till de berörda lärarna som hjälpte oss välja ut eleverna. Det fanns ett stort intresse från elevernas sida att läsa undersökningen, och vi tror att upplevelsen för dem var genomgående positiv och tankeväckande.

5.5. Validitet och reliabilitet vad det gäller fokusgrupperna

Vi hade initialt strikta kriterier för hur vi ville att våra fokusgrupper skulle se ut. Eftersom att det var lärare på respektive skola som plockade ut elever tänkte vi att det vore bra om det fanns en tydlig mall för dem att följa, för att på så sätt få en grupp som fungerar i diskussion. Dessa kriterier innebar bland annat att eleverna inte skulle känna varandra, att vi skulle veta i förväg hur många som läser tidningen samt homogena grupper vad det gäller årskurs. Dessa kriterier fick vi dock kompromissa bort, eftersom det på grund av tidsbrist utvecklades till ett snöbollsurval, där de elever som var intresserade ställde upp. I vissa klasser hade läraren handplockat elever, medan i andra klasser hade elever som var intresserade av att diskutera kring ämnet ställt upp.

Diskussionerna skedde på skoltid, men i två av fallen var det på så kallad mentors-tid vilket inte innebär att de medverkade för att slippa en tråkig mattelektion. Vissa elever hade t.o.m. egentligen slutat för dagen men ställde upp ändå. I de övriga två grupperna hade eleverna lektion men där var de medverkande utplockade av lärarna. Vad som bör nämnas är att i en av grupperna fick samtliga elever en biobiljett för sin medverkan vilket i och för sig har påverkat deras medverkan men oavsett hur bakgrunden till deras medverkan såg ut diskuterade de olika grupperna på lika villkor genom att ingen grupp verkade vara mer eller mindre intresserade än någon annan. Hade vi haft grupper med bara handplockade elever hade det kanske inte blivit bättre eftersom att de då kanske var där för att de var ”tvingade” av läraren.

Att ha elever som medverkar för att de är intresserade av ämnet främjar diskussionen, men om intresset låg i att slippa ordinarie lektioner kan det även ha missgynnade diskussionen. Man kan ifrågasätta huruvida detta påverkat gruppdiskussionerna, dvs. om vi fått ett annat resultat om alla våra kriterier följts i grupperna. Vi hade exempelvis en grupp med äldre tjejer och en yngre kille, där vi misstänker att killen kände sig lite underlägsen och blyg, och därmed inte bidrog till diskussionen till sin fulla potential. Dock tror vi inte att det är möjligt att få en helt homogen grupp, där alla bidrar lika mycket, vilket får oss att tro att våra resultat är relevanta och fångar upp det väsentliga.

Vidare vill vi diskutera hur gruppdynamik mellan ungdomar samt attityd kan påverka resultatet. Ungdomar är varelser som är upptagna av att konstruera sig själva vilket kan påverka gruppsamtalen som vi har genomfört. Ungdomarna i undersökningen talar om sina tidigare erfarenheter och åsikter om diverse ämnen. Ehn, som har gjort intervjuer med ett antal ungdomar, skriver att ungdomar mest tycks vara upptagna av att forma bilder av sig själva; för sig själva, intervjuaren och i vårt fall – för varandra. Intervjusamtalen blir en del av den konstruktion och bearbetning av livssituationen som ungdomarna befinner sig i. Just i den situation som man intervjuar ungdomarna sker en aktiv konstruktion av ungdomarnas liv. Samtalen blir alltså en del i det snarare än färdiga reflektioner och berättelser.⁹¹

I våra fokusgruppdiskussioner fick vi känslan av att man inte reflekterat så mycket över medier i vardagslivet tidigare, ungdomarna verkar inte klara med sina åsikter vad gäller sådana ämnen eftersom att de, som Ehn menar, är mitt uppe i den processen och därför har svårt för att föra fram sina åsikter. Deras attityd gör att det blir svårt att komma åt vad de egentligen tycker och tänker. Man kan tänka sig att i dagens samhälle med alla dess medier och olika kanaler så blir ungdomarna avtrubbade av sin verklighet eftersom de befinner sig mitt uppe i det som vi undersöker och har därför svårt för att reflektera över vad som händer i deras liv. Detta medför att vi tidvis fick korta och fragmentariska utsagor, vilket gjorde det svårt att gå på djupet i analysen.

En aspekt av detta som är speciellt viktig för oss att ta hänsyn till är den gruppsituation som ungdomarna befinner sig i. Eftersom ungdomarna befinner sig i en tid av identitetskonstruktion där de formar sig själva i just gruppsituationen blir diskussionen en del i deras identitetsskapande vilket kanske ger svar som blir en produkt av situationen. Intervjuerna är alltså inte rena informationskällor utan måste ses som en konstruktion av det sociala och identiteten. Wibeck skriver om problem med gruppsyck som kan påverka validiteten i resultaten eftersom man inte säger det som man egentligen vill säga pga. att man utelämnar information som inte är socialt önskvärd.⁹² Vi tror dock att detta inte har varit något problem i vår undersökning eftersom grupperna verkade avslappnade och ämnet inte speciellt känsligt.

Trots ett snöbollsurval och ovan diskuterade problem som kan dyka upp i samband med fokusgrupper anser vi att vår undersökning har god validitet. Vi anser att det som vi var ute efter att undersöka också har undersökts. Intervjuguiden är utformad på ett sätt som ska representera frågeställningarna genom att vi har delat in frågorna i olika avsnitt för att lättare få en överblick av ämnena som skulle diskuteras. Samtliga frågeställningar har diskuterats och vi anser att resultaten är baserade på ett bra urval. Man kan inte generalisera undersökningen, men vi kan peka på tendenser i tidningsläsning som finns bland ungdomar. Vi har även förstärkt vår reliabilitet genom att ha spelat in samtliga fokusgrupper på band och sedan lyssnat på dem i efterhand båda två. Genom att vi båda har lyssnat på fokusgruppintervjuerna i efterhand hoppas vi att inget har missats och vi har kunnat diskutera vad som är väsentligt och inte och har på så sätt dubbel kollat allt.

⁹¹ Ehn, 1994: 83

⁹² Wibeck, 2000:120-121

5.6. Analys av materialet

Ungdomars sätt att uttrycka sig är annorlunda från äldre människor. Ehn skriver att han i sina intervjuer med ungdomar fick fragmentariska svar som gjorde det svårt att plocka ut informativa citat.⁹³ Det som även vi har stött på är att ungdomarna inte anger hela berättelser när de ger sina svar, utan som Ehn säger så fick man ofta korta och lite osammanhängande svar ibland. Vi har därför valt att inte transkribera fokusgruppintervjuerna ord för ord, utan har lyssnat på intervjuerna i efterhand och sammanfattat diskussionerna och skrivit ner viktiga citat. Utifrån det sammanfattade materialet analyserade vi fokusgrupperna. Vi valde att dela upp analysen i de fyra olika teman som vi diskuterade i fokusgrupperna. Dessa är allmänna medievanor, medier och identitet, tidningsvanor och Ung Nt. Utifrån dessa teman har vi sedan sammanfattat vad respektive grupp har sagt om respektive tema. Detta gav oss en överblick av vad varje grupp har sagt om de olika temana och i nästa steg av analysen av materialet har vi använt oss av sammanfattningarna från varje grupp.

Genom att sedan jämföra vad samtliga fyra grupper har sagt om respektive tema kunde vi urskilja mönster och på så sätt förklara och förstå hur ungdomarna ser på de olika ämnena. Det har kommit upp ganska lika åsikter i samtliga grupper och alla grupperna har diskuterat kring alla teman. Det har dock kommit upp lite nya frågor under tiden vi gjorde fokusgrupperna. Bland annat har vi diskuterat om det är statushöjande att vara uppdaterad och olika mediers status. Vi tyckte det blev en intressant infallsvinkel eftersom vi på så sätt kunde se tidningens plats bland de andra medierna. Vi diskuterade även lite mediepåverkan i alla grupperna vilket vi inte hade planerat. Mediepåverkan är något som nästan inte går att undvika när man pratar om medier och det var något som ungdomarna var väl medvetna om.

Efter att ha sammanfattat vilka mönster vi kunde se i grupperna och tagit ut relevanta citat har vi sedan analyserat resultaten med hjälp av vår teori. Vi anser att resultaten är relevanta för vår undersökning och har kunnat se mönster och återkommande åsikter i grupperna vilket tyder på att vi uppnått en viss mättnad. För att försäkra om oss att vi inte missat något har vi hela tiden tittat tillbaka på sammanfattningarna. Vi har dock inte samma rubriker i resultatet som vi hade i intervjuguiden och de teman som vi har följt vid sammanfattningarna eftersom medier och identitet mer fungerar som en ram för hela undersökningen. Att temat ”medier och identitet” försvann som en rubrik i analysen är en produkt av att ungdomarna svarade väldigt kortfattat på frågor som var renodlat identitetsrelaterade, vilket gjorde det svårt att analysera utan att spekulera. Det verkade som att ungdomarna inte själva reflekterar så mycket över identitet. Vår tolkning är att detta beror på att de är mitt uppe i sitt identitetsarbete, och inte är lika medvetna som vuxna om sådana saker.

5.7. Validitet och reliabilitet av analysen

Vi upptäckte under analysens gång att det empiriska materialet tidvis var ganska kortfattat och inte så djupgående. Eftersom att vi initialt antog en kulturteoretisk ansats upplevde vi detta som ett problem, eftersom att syftet var att verkligen gå på djupet. Detta har resulterat i att vi i vår teori och analys även använt oss av ett användningsperspektiv, som till viss del står i motsättning till det paradigm vi först lade oss i. Vi ansåg inte att det empiriska materialet gav oss tillräckligt med stoff för att göra en analys med ett renodlat kulturteoretiskt perspektiv. Vi vill därför föra en diskussion kring vad detta kan bero på.

⁹³ Ehn, 1994:79-81

Precis som vi nämnt tidigare i metodavsnittet, fann vi ofta att ungdomarna gav kortfattade svar, och att vissa ämnen inte verkade intressant alls för ungdomarna att diskutera såsom exempelvis identitet. Trots att vi vid upprepade tillfällen försökte omformulera frågor och gå på djupet, fann vi det ibland snarast omöjligt att få igång en diskussion kring vissa frågor. Vi tror att denna problematik till viss del hör samman med att det är svårt att göra kvalitativa undersökningar på just ungdomar, med det kulturteoretiska perspektivet vi valt. Eftersom att själva identitetsprocessen är så integrerad med vilka svar ungdomarna ger, blir också själva diskussionen en del i denna process. Detta innebär att vi i vissa fall tror att vi genom diskussionerna öppnade dörren för en ny medvetenhet hos vissa av ungdomarna vad det gäller medier, vilket inte kom fram under diskussionen. Vi tror därför inte att ungdomarna ägnat ämnet tillräckligt mycket åtanke tidigare för att kunna diskutera det på ett sätt som varit fruktsamt för det ursprungliga kulturteoretiska perspektivet. Vi har dock utifrån detta perspektiv kunnat utveckla en viss förståelse för ungdomarnas attityder kring medier och tidningen, även om den inte blivit lika djup som vi önskat.

Vi vill även kommentera att bilden vi fick av ungdomarnas diskussioner kring medier till stor del var normativa. Ungdomarna talade mycket om vad som borde göras och vad som är rätt enligt de samhälleliga normerna, men när vi jämför dessa åsikter med svaren på vad ungdomarna verkligen gör, möter vi motsättningar. Ett exempel på detta är diskussionen kring källkritik, där mönstret i attityderna visar att det finns en tydlig norm om att man ska vara källkritisk, och att flera källor bör kollas upp för att man på så sätt kan bilda en egen uppfattning. Dock visar det sig att många av ungdomarna svarar att de får nyheter och information från ett begränsat antal medier, vilket får oss att undra hur källkritiska de egentligen är, och vilken definitionen för källkritik är för ungdomar. Dessa motsättningar mellan de normativa åsikterna och vad ungdomarna uppger att de egentligen gör figurerar även inom vissa andra ämnen, vilket tydliggörs i analysen.

6. Resultat och analys

I denna del av uppsatsen redovisas resultat från fokusgrupperna samt analys av dessa. Vi har valt att presentera analysen utifrån våra tre teman – Allmänna medievanor, tidningsvanor och Ung Nt. Inom dessa teman finns det underrubriker som representerar de mönster vi har sett i undersökningen. Varje underrubrik består av två delar, sammanfattning och citat kring respektive ämne samt tillhörande analys. Varje tema avslutas med en sammanfattande och övergripande analys, där vi syftar till att redovisa de viktigaste och mest synliga tendenserna vi sett i vår undersökning samt besvara den tillhörande frågeställningen.

6.1. Allmänna medievanor

Utifrån vårt tema allmänna medievanor diskuterade vi kring fyra olika delar; nyheter, globalt/lokalt samt status och påverkan. Det var dessa ämnen inom ungdomarnas allmänna medievanor som vi fann mest intressant med tanke på vårt syfte. Genom detta avsnitt syftar vi till att besvara vår första frågeställning vilken är: **Hur ser ungdomars attityd till och användning av medier och nyheter ut?** I slutet av avsnittet kommer vi att ge ett sammanfattande svar på denna frågeställning.

6.1.1. Medievanor och nyheter

Att medierna spelar en stor roll i de tillfrågade ungdomarnas liv är tydligt på många sätt. Bland annat ses medierna som ett självklart inslag i alla deras liv, och integreras i såväl skoluppgifter som fritidsaktiviteter. För att få reda på vilken betydelse den lokala dagstidningen kan ha i ungdomarnas liv är det av intresse att diskutera ungdomarnas allmänna medievanor först, för att på så sätt studera de generella attityderna till medier.

Ungdomarna använder sig dagligen av medier, och menar att TV:n, datorn och tidningen är de främsta källorna för inhämtandet av information, nöje och nyheter, ett fåtal nämner även radion som ett favoritmedium. Mönstret är att varje ungdom har ett favoritmedium som man använder i större utsträckning än andra. Vissa ser mer på tv, medan andra surfar på nätet. Martina menar att *"Jag föredrar faktiskt radio, för jag hinner inte läsa tidningen på morgonen, så då har jag på radion när jag gör mig i ordning."* Sofie säger: *"På Internet så hittar man ju den information som man vill hitta, i tidningen väljer man ju inte själv utan läser vad som står, men på Internet söker du det du vill ha, det blir lite begränsat."* Ungdomarna använder sig av medierna för att få underhållning, kontakt, information, nyheter samt som tidsfördriv.

Majoriteten av ungdomarna tycker att det är viktigt med nyheter. *"Man måste ju veta vad som händer i världen"* säger Bella, och Andreas menar att: *"Det är viktigt att hålla sig uppdaterad så man inte bara lever i sin egen värld."* Många av ungdomarna tycker även att medierna kan hjälpa dem underlätta i skolarbetet, och Anders tycker att medierna hjälper honom att känna sig bildad. Viktiga nyheter för ungdomarna är sport, större händelser av global karaktär, och det som händer i närsamhället. Även nöjesnyheter tas upp som intressanta nyheter, men rankas inte särskilt högt. Just vad det gäller nyheter är diskussionen kort och ganska homogen, men ungdomarna skiljer till viss del på vad en nyhet egentligen är, då några menar att det är skillnad på exempelvis nöjesnyheter och andra nyheter. Inom nöjesnyheterna ligger

intressevärdet i att det är roligt och underhållande att läsa snarare än nyttig fakta. De tyngre nyheterna beskriver ungdomarna innehålla olika händelser såsom mord, krig och olyckor. Martina kommenterar: *”En nyhet om Paris Hilton är inte så viktig som en nyhet om någon som blivit mördad”*

De nyheter man som ungdomarna är intresserade av styrs till stor del av det individuella intresset, men stora internationella nyheter tycker majoriteten är intressant och viktigt. Det finns även vissa ämnen såsom ekonomi, politik och kultur som anses som tråkiga och ointressanta just nu, men som en del av ungdomarna menar kommer få större betydelse när de blir äldre. En del av ungdomarna menar att de inte är intresserade av en del ämnen eftersom de inte kan påverka eller ha tillträde till. Elisa nämner att många av hennes vänner inför valet 2006 tog del av mycket av det material som media producerade kring denna tid, men att hon eftersom hon inte fyllt 18 kände sig delaktig i detta.

Användningen av medier har olika syften såsom att få underhållning, information och skapa sig en bild av omgivningen. Reimer menar att ungdomar använder medierna för olika syften som alla är en del av det naturliga identitetsskapandet. Medierna fungerar som ett fönster mot den yttre världen, och hjälper till att forma den verklighetsuppfattning som ungdomarna har.⁹⁴ Genom att vara uppdaterad i vad som händer i världen, och relatera till andra och därigenom sig själv, underlättas identitetsarbetet. Det reflexiva förhållningssättet till världen och jaget blir här tydligt, där ungdomarna använder medierna för att skapa sig en uppfattning om världen för att kunna forma en identitet baserat på dessa kunskaper.⁹⁵

Att medierna intar en så framträdande roll i ungdomarnas liv kan även kopplas till att medierna nu är en del av socialisationsprocessen, och hjälper ungdomarna att känna sig delaktiga i sin omvärld, vilket kan förklara varför nyheter intar en framträdande plats i samband med diskussionen kring allmänna medievanor.⁹⁶ Detta är dock inget som är unikt för just ungdomar, då intresset kring nyheter är stort för den breda allmänheten. Genom att studera hur andra har det sätter man sig själv i relation till detta, vilket också formar den egna identiteten. Den narcissistiska teori som Ziehe arbetat fram handlar just om detta, dvs. att man behöver relationer till andra för att kunna uppleva sig själv.⁹⁷

Att ungdomarna anser att det är viktigt med nyheter kan alltså ses som ett sätt för dem att kunna förhålla sig till omvärlden. Vi kan dock konstatera att själva begreppet nyheter innebär ett ganska brett spektrum hos ungdomarna, för dem är allt nytt som händer en nyhet, oberoende av ämne eller normativ samhällsrelevans. Det var inte för ungdomarna möjligt att definiera exakt vad de anser att en nyhet är, men de gör ändå skillnad på vilka nyheter som är viktigare än andra. Nöjesnyheter är enligt ungdomarna inte lika viktigt som nyheter som rör krig och brott, men faktum kvarstår – att nöjesnyheter ändå räknas som nyheter.

Det finns ett tydligt mönster som visar att ungdomarnas medievanor till en stor del styrs av det egna intresset. Genom att ta del av mediematerial som intresserar ungdomarna förstärker de därmed sin egen identitet.⁹⁸ Eftersom att det idag är viktigt att göra medvetna val vad det gäller mediekonsumtion för att på så sätt definiera vem man är i den ”flytande moderniteten” kan vi förklara varför ungdomarna i så stor utsträckning menar att de använder medierna

⁹⁴ Reimer, 1996:8-10

⁹⁵ Giddens, 1999:13

⁹⁶ Gripsrud, 2002:40-41

⁹⁷ Ziehe, 1994:150-154

⁹⁸ Sernhede, 2006:27

utifrån individuella intressen.⁹⁹ Det är därför inte konstigt att ungdomarna inte finner vissa ämnen intressanta, eftersom de inte känner sig delaktiga i dem. Ju närmre ett ämne ligger ungdomarnas egna intresseområden, desto troligare är det att ungdomarna tar del av innehållet eftersom det blir något som hjälper ungdomarna att definiera sig själva som personer och individer.

6.1.2. Lokalt vs Globalt

De flesta ungdomar nämner att de hittar information om lokala nyheter och händelser i Norrköping Tidningar, både nät- och pappersversionen. Även kanal Lokal, Extra och Aftonbladet.se nämns som källor. För att få världsnyheter vänder sig majoriteten till tv-nyheter såsom tv 4 och CNN samt Aftonbladet.se. När frågan om huruvida globala eller lokala nyheter är viktigast råder det delade meningar i grupperna. Ungdomarna uttrycker att de lokala nyheterna är mest intressanta för dem, men att världsnyheterna ses som viktigare eftersom att det rör sig om större händelser än vad de lokala kan erbjuda. Martina säger: *”Det man lever i vill man veta mer om.”* Sofie säger: *”Det lokala blir det ju faktiskt att man läser om mest, så mycket fokus på det stora, man vill tänka mer på sig själv, sin närhet, det lokala berör mer då.”*

Martina menar även att det lokala känns viktigast för henne eftersom det är intressantast, men påpekar att det som händer i världen är viktigare och större, och att det är sådana händelser man bör veta om. Anna å andra sidan tycker att det lokala är ointressant eftersom att det ofta behandlar tråkiga ämnen såsom kommun etc. Oppositionen menar att det inte händer så mycket i Norrköping i vilket fall, vilket gör att de stora världsnyheterna känns intressantare. *”Det händer ju knappast något här”* säger Niklas och Marlene menar att *”man vet ju ungefär vad som händer utan att ha koll på nyheterna, snacket går.”*

I dagens samhälle med Internet och andra globala medier blir vi en del av en global gemenskap. Vi påverkar alla varandra och tillhör samma värld. Medierna förbinder oss med denna värld och gör så att vi känner oss delaktiga.¹⁰⁰ Ungdomarna står under en ständig informationsbombning, och kan idag i större utsträckning ta del av andra kulturer och snabba nyheter på ett annat sätt än tidigare generationer, vilket gör att det kan vara svårt att stänga av mediebruset.

Att ungdomarna använder sig av både global och lokal information är intressant. Som Paulgard diskuterar så är ungdomarna förknippade med framtiden och det moderna. Hon menar att ungdomar som bor i lokalsamhällen blir mer moderna genom att ta del av global information.¹⁰¹ Det kan därför vara helt normalt att ungdomarna är lite vilsna och oeniga i vad som är viktigast och mest intressant. De är mitt uppe i att forma sin identitet i det lokala och globala samhället vilket också kan tänkas avgöra vilka nyheter som är mest intressanta.

De stora världsnyheterna tar av naturliga orsaker såsom världsordning och medietäckning en stor plats i det mediala utbudet, vilket kan förklara varför många av ungdomarna anser att de globala nyheterna är viktigare. Eftersom att världen blivit mer tillgänglig via de medieteknologiska utvecklingarna kan ungdomarna även en större möjlighet att identifiera sig med och relatera till ungdomar från andra kulturer i världen, vilket kan förklara varför

⁹⁹ Bauman, 2000:2

¹⁰⁰ Gripsrud, 2002:18-25

¹⁰¹ Paulgaard, 2002:1-10

ungdomarna upplever att de stora världsnyhetererna är viktigare och eftersom att det egna lokala samhället upplevs som händelseöst och tråkigt.¹⁰² Att de globala nyheterna anses som viktigare verkar dock inte betyda att det är intressantare, men att de mer eller mindre upplever att världsnyhetererna antagligen är viktigare än de lokala pga. av dess storlek i mediebruset.

Samtidigt blir det ett större behov för att återvända till det trygga och lokala. Vissa ungdomar menar också att det lokala är mer intressant eftersom det är det de lever i. Det som Sernhede pratar om är just att ungdomar i denna globala värld ofta känner ett behov av att återvända till det lokala som man känner igen.¹⁰³ Intressant är att trots att de globala nyheterna tar en stor plats, finns det ändå ett utbrett intresse för det lokala, vilket innebär att det som rumsligt sett är ungdomarna nära ändå spelar en roll i deras liv. Det är nog därmed inte troligt att det småskaligt lokala perspektivet skulle försvinna helt i medieutbudet för att ersättas av ett homogent globalt perspektiv, att döma av ungdomarnas attityder.

6.1.3. Status

Med tanke på att ungdomarna tycker det är viktigt med nyheter är det intressant att undersöka vilken status det har att vara uppdaterad och vilka medier som har hög status som nyhetsförmedlare för att på så sätt se var tidningen kommer in i bilden.

Ungdomarna menar att det är viktigt att hålla sig uppdaterad och kunna lagom mycket om nyheter. De anser dock inte att man får högre status hos kompisarna för att man kan mycket om nyheter men att det i andra sammanhang med främmande människor är en fördel att vara uppdaterad. *”Det är inte kul om man börjar prata med någon och man bara sitter där som ett frågetecken”* säger Kristina.

De flesta anser att det inte är så viktigt att vara uppdaterad rent statusmässigt men att det är en fördel att verka lite bildad. Det tycks vara viktigare att vara uppdaterad ju mindre man känner personerna som man pratar nyheter med och diskussionerna anpassas efter den motsatta personens intresse och kunskaper om nyheter. Andreas säger att han pratar mest om nyheter med sina föräldrar eftersom de är mer insatta och intresserade av nyheter än vad hans kompisar är. De tycker dock att det märks tydligt vilka personer som är mer insatta i nyheter. Sofie säger att *”det blir svårt att argumentera för något om man ej vet vad det handlar om, så det blir ju en statushöjning på något sätt om man är insatt.”* Det tycks även vara så att de som är mer insatta också använder sig av specifika medier som anses ha högre trovärdighet. *”Om man ska vara cool så läser man ju DN”* säger Tina.

Vissa medier, så som Norrköpings Tidningar, DN och Tv 4 nyheterna anses ha högre status än t.ex. kvällstidningar. Trots att ungdomarna anser att vissa medier har mer status än andra och att det är viktigt att vara uppdaterad så är den generella attityden hos ungdomarna att man väljer det utbud som man själv är intresserad av oberoende av mediet och nyhetens status. Ungdomarna anser att det räcker att vara lagom insatt och att det snarare kan ses som onödigt att vara alltför allmänbildad. Kristian säger: *”Det är nästan nörd stämpel på det, vad gör du hemma, sitter du bara hemma och läser?”*

Det är alltså inte statushöjande att vara insatt i nyheter inför sina kompisar, men i situationer med främlingar är det en fördel att vara uppdaterad. Att det är speciellt viktigt när det är folk

¹⁰² Paulgaard, 2002:1-10

¹⁰³ Sernhede, 2006:13-14

man inte känner kan kopplas till narcissismen som menar att relationer till andra bekräftar en själv.¹⁰⁴ Det gäller alltså att verka smartare än vad man egentligen är inför främmande människor eftersom man vill ge ett bra intryck. Däremot när ungdomarna umgås med sina närmsta vänner finns det inget behov av att hålla upp en fasad eftersom man accepteras ändå och relationerna redan är fasta. Att diskutera nyheter är ungefär som att prata om vädret, det är ett lättsamt och neutralt samtalsämne med människor man inte känner, vilket gör att det är troligare att ämnet tas upp vid en ny kontakt. Det är troligen därför ungdomarna tycker att det är viktigare att vara uppdaterad inför andra än inför sina närmsta kompisar.

Kommentaren ”ska man vara cool så ska man läsa DN” beskriver på ett bra sätt att det finns vissa medier som är mer statusfyllda än andra, samt att man själv som individ kan erhålla en viss status genom att ta del av dessa medier.¹⁰⁵ Dock verkar det som att detta faktum inte bekymrar ungdomarna märkbart, det förefaller snarare vara en norm. Det tycks inte vara så viktigt för ungdomarna att vara ”coola” i sin vardag, eftersom att de omgärdas av människor som redan känner dem. Dagstidningarna och tv 4 har hos ungdomarna hög status som nyhetsförmedlare, och detta stämmer även överens med den generella attityden hos svenskar.¹⁰⁶ Vi kan på så sätt se att tidningen har en hög status hos ungdomarna, men eftersom att det inte ger status att vara uppdaterad finns det heller ingen anledning att använda sig av statusmedier för ungdomarna.

6.1.4. Påverkan

Genom att tala om ungdomarna upplever att de påverkas av medier vill vi försöka förstå vilken roll medierna spelar i ungdomarnas liv. Eftersom medierna är en del av människors socialisation är det viktigt att ta reda på om ungdomarna anser att medierna har en påverkande roll i deras vardagsliv.

Ungdomarna anser att medierna är viktiga i deras liv och påpekar att medierna påverkar dem mycket i vardagen. Dock verkar det som ungdomarna inte uppfattar detta som något problem eftersom de är så vana vid att det är så. Pelle säger: ”*Man har ju inte varit med när det varit utan denna teknik*”, som syftar till att förklara vad medierna har för betydelse i hans liv. Även Kristian stämmer in i detta resonemang och menar: ”*Det påverkar mycket, man är ju van vid det.*” Detta summerar på ett bra sätt de tillfrågade ungdomarnas åsikter om vilken roll medierna spelar i deras liv, där de helt enkelt menar att de inte känner till något annat än ett liv där medierna ständigt gör sig påminda. ”*Det är inte så att man tänker på det, men det är ju det man blir påverkad mest av*” menar Amanda.

Ungdomarna menar att medierna har mycket makt eftersom att det är de som sätter agendan och bestämmer vad man ska tycka något om. Anders säger att ”*medierna påverkar genom att ge sin bild av allt.*” Grupperna tror att medierna spelar en stor roll vad gäller klädval eftersom att trender och stilar sprids snabbt genom medierna. Jenny tror att medierna samarbetar med näringslivet för att starta trender, och Didrik säger: ”*Om inte medierna hade funnits tror jag ingen hade brytt sig om stil.*” Ungdomarna verkar dock medvetna om att man i detta stora medieutbud måste vara källkritisk. Ungdomarna diskuterar bl.a. att mycket som står i media inte är sant och att man måste skaffa sig en egen uppfattning genom att ta del av många olika

¹⁰⁴ Ziehe, 1994:150-154

¹⁰⁵ Hellingwerf, 2000:151-156

¹⁰⁶ Ibid

källor. Även när det gäller påverkan som gäller kläder och musik menar ungdomarna att man får välja sin egen stil utifrån intresse och smak. Amanda säger: *”Man vill visa vem man själv är.”*

Ungdomarna anser att medierna har mycket makt, och genom att uttrycka sig i termer såsom påverkan, vana och agenda-setting förstår vi att mediernas roll i ungdomarnas identitetsskapande är väl förankrad och integrerad. Mediernas agenda-setting bestämmer i hög grad vilka ämnen som ungdomarna ska ta del av, och på så sätt är detta en del i ungdomarnas identitetsprocess, då en del av de val de gör är baserade på den information medierna förser dem med.¹⁰⁷

Detta resonemang kan vi således koppla an till de rådande socialisationsteorierna som vi tagit upp, där medierna antagit en ledande roll som aktör i ungdomarnas socialisationsprocess. Det är i första hand medierna som påverkar klädstilar och vad man ska tycka något om snarare än föräldrar och skola. Den kulturella friställning som Ziehe talar om innebär just att man har frikopplats från traditioner vilket innebär att ungdomar idag vänder sig till medierna istället för exempelvis föräldrar när det gäller råd om stil och smak.¹⁰⁸ Det gör att ungdomarna själva måste skapa en identitet utifrån det enorma mediala utbudet av livsstilar. Även Gripsrud menar att vi som mottagare av alla budskap som medierna förmedlar måste avgöra var vi själva står genom att forma en identitet.¹⁰⁹ Eftersom att ungdomarna till stor del använder sig av medierna i sitt identitetsskapande, blir också det som medierna har på sin agenda en del av ungdomarnas liv, vare sig de vill eller ej.¹¹⁰ De verkar dock inte se detta som ett problem eftersom de är uppväxta med detta faktum och tycker snarare att valmöjligheterna är en tillgång.

Det är intressant att ungdomarna anser att det är viktigt att vara källkritisk och att man först kan bilda sig en egen uppfattning när man har granskat olika källor. Åsikten verkar vara en norm som finns bland ungdomarna men att det i själva verket saknas tid och intresse för att vara källkritisk. Mönstret av hur ungdomarnas nyhetsvanor ser ut i avsnittet ”allmänna medievanor”, visar att få av ungdomarna vänder sig till olika källor för att ta del av nyheter. Det är snarare så att en och samma ungdom håller sig till det medium som passar just denne. Frågan är då hur pass källkritisk man är, med tanke på att ungdomarna begränsar sig själva genom att hålla sig till favoritmediet. Tanke och handling verkar inte gå hand i hand.

6.1.5. Sammanfattande analys av hur ungdomars attityd till och användning av medier och nyheter ser ut.

Det har i vår undersökning visat sig att medierna spelar en stor roll i ungdomarnas liv, och att medierna i hög grad är integrerade i deras socialisation. Det visar sig att ungdomarna delar ett intresse för såväl lokala som globala nyheter, men det ses som viktigare med de globala händelserna eftersom de ses som större. Det ses som viktigt att vara uppdaterad, men det innebär inte någon speciell status inför andra att vara insatt i nyheter för ungdomarna. Dock kan det bli mer statusfyllt inför främlingar, vilket vi tolkar som att ungdomarna vill framställa sig som allmänbildade och på så sätt befästa vem de är via denna kunskap.

¹⁰⁷ McQuail, 2005: 512

¹⁰⁸ Ziehe 1994:154-156

¹⁰⁹ Gripsrud, 2002:16-18

¹¹⁰ McQuail, 2005:512

Det finns en tydlig medvetenhet hos ungdomarna om mediernas inverkan i deras liv, och källkritik diskuteras utifrån ett normativt förhållningssätt. Det anses som viktigt att ta del av olika medier och granska källor för att själv kunna bilda sig en uppfattning, men trots detta får vi inledande reda på att ungdomarna använder sig av ett begränsat urval av medier när de söker nyheter, vilket tyder på en motsättning i åsikt och handling. Detta fenomen löper som en röd tråd i undersökningen, vilket får oss att tro att dessa normativa åsikter är en del av identitetsprocessen. Ungdomarna är väl medvetna om normen, och svarar ibland utifrån denne och ibland utifrån egna åsikter och erfarenheter. Just denna problematik innebär att det är komplicerat att kunna påstå vilken exakt roll medierna spelar i ungdomarnas identitetsskapande, eftersom att ungdomarna i diskussionen är i full färd att skapa sin identitet utifrån normen och det egna jaget.

En viktig aspekt av hur medierna spelar en roll och påverkar ungdomarnas identitetsprocess är att de är uppväxta i den nya mediesituationen. De har inte upplevt något annat än den moderna medietekniken som finns idag, vilket gör att mediernas betydelse är annorlunda i deras identitetsprocess än för generationer som varit med vid förändringen. Ett tydligt mönster i undersökningen är att ungdomarna inte upplevs ha reflekterat särskilt mycket över mediernas roll i deras liv, eftersom medierna är så tätt integrerade med den vardag de känner till. Att försöka förstå vilken roll medierna spelar i ungdomarnas identitetsprocess är därför komplicerat eftersom medierna är en så naturlig och självklar del i deras liv, och därför också är svår för ungdomarna att definiera och gå på djupet med vad medierna betyder för dem.

6.2. Tidningsvanor

Vårt andra tema är tidningsvanor, och detta ämne har analyserats utifrån allmänna tidningsvanor, tidningen bland andra medier, en lokal individ i en global värld samt tidningens framtid. Med siffrorna som vi redovisade i bakgrunden om det minskande läsandet av dagstidningar bland ungdomar vill vi undersöka hur läsningen av tidningen ser ut, vad man kan tänkas använda sig av för medier istället för tidningen och hur ungdomar tänker kring dagstidningens roll i deras liv. Avsnittet avslutas med att vi via en sammanfattande analys besvarar vår frågeställning: **Vilken roll spelar den lokala dagstidningen bland andra medier i ungdomars vardagsliv och identitetsskapande?**

6.2.1. Allmänna tidningsvanor

För att få en bild av hur ungdomarnas tidningsvanor ser ut, i vilken utsträckning de läser tidningen och hur viktig den är i deras vardagsliv för inhämtandet av information och nyheter diskuterade vi tidningsvanor med ungdomarna. Det är tidningens betydelse i ungdomars vardagsliv som vi är ute efter att undersöka och tidningsvanor leder oss även in på ungdomssidorna som finns i tidningen vilket gör det viktigt med en genomgång av allmänna tidningsvanor först.

Vad gäller morgon tidningar har det kommit upp mycket lika åsikter i grupperna. Ungefär hälften av gruppmedlemmarna läser tidningen några gånger i veckan. Ofta prenumererar ungdomarnas föräldrar på tidningen och därför läser man den för att den finns tillgänglig.

Helena säger: *"Man läser den om den ligger framme."* Anledningen till att ungdomarna inte läser tidningen beror oftast på att de inte har tillgång till den hemma. En kille, Erik, som inte har tidningen hemma säger: *"Jag kollar på Internet istället."* Den tidningen som ungdomarna i undersökningen läser mest är Norrköpings Tidningar, men även Aftonbladet och Extra

kommer upp några gånger. De menar att tidningen går för mycket på djupet och man har inte tid att läsa utan då vänder man sig till snabbare källor så som Internet och tv för att få nyheter.

Just tid är något som en del tar upp som ett hinder att läsa tidningen. De säger att deras liv är så inrutade och tycker att det inte finns tid för tidningsläsning. Kristina tycker att det är skönt att sitta och läsa tidningen på helgerna för då har man lång tid på sig. Niklas menar istället att tid inte är något problem eftersom man kan läsa tidningen samtidigt som man gör något annat, t.ex. äter frukost. Erika(4) i tycker att tidningen är bra för då kan man läsa när man vill och behöver inte rätta sig efter Tv:s tider. Många pratar om att de läser tidningen på bussen eller när de har tid över. *"Man läser speciellt på bussen när det är lite segt"* säger Pelle. Man läser alltså när man inte har något annat att göra och för att få tiden att gå. Förströelseläsning är en stor faktor i grupperna och man ser tidningsläsning som något avkopplande.

Ämnena man läser om i tidningen är oftast, speciellt från killarnas sida, sport men man tar även upp utrikesnyheter, inrikesnyheter etc. De stora nyheterna, med de stora rubrikerna är oftast de som är mest intressanta. Vad några av dem inte vill läsa är kultur och politik. Elisa säger att tidningen ger annan information än t.ex. Tv eftersom tidningen går mer på djupet än vad Tv gör. Anders menar att man inte behöver läsa tidningen utan att man snarare kollar på rubrikerna för att få se vad som har hänt.

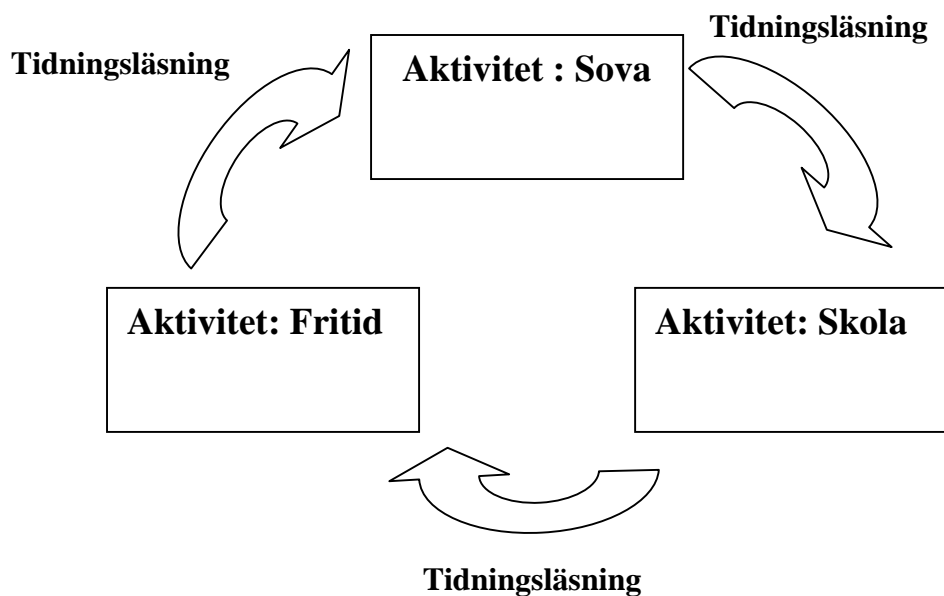
Ungdomarna pratar om hur deras liv är strukturerat inrutat. Gripsrud skriver att medierna hjälper till att ruta in vårt vardagsliv genom att vi läser tidningen och ser Tv bestämda tider.¹¹¹ Morgontidningen anses av ungdomarna som något man kan läsa när man själv vill men som behöver gott om tid för att läsas. Vissa av ungdomarna anser att de lever ett så inrutat liv så det finns inte tid till att läsa en morgontidning medan andra menar att det är skön avkoppling när man inte har något annat för sig.

Tidningsläsningen ses inte av ungdomarna som en aktivitet i sig, utan kan fungera som tidsfördriv vid frukosten eller vid transportsträckor mellan aktiviteter. Modellen vi konstruerat illustrerar detta. En ungdoms liv är relativt inrutat med olika aktiviteter som avlöser varandra under en dag. Ungdomarna har mycket fritid och förflyttar sig mellan olika platser och sfärer under hela dagen. T.ex. börjar dagen i hemmet, för att fortsätta i skolan, hos kompisar eller vid någon fritidssysselsättning för att sluta i hemmet igen. För att binda ihop dessa sfärer används bland annat medier.¹¹² Exempelvis kan tidningen läsas på bussen, på rasten eller samtidigt som frukosten intas. Detta innebär att tidningen får en roll i ungdomarnas vardagsliv vid de "transportsträckor" som finns mellan de olika aktiviteterna och sfärerna. Detta mönster har vi sett hos de ungdomar som läser dagstidningen, vilket är en av förklaringarna till var i ungdomarnas vardag tidningsläsningen kan passa in.

¹¹¹ Gripsrud, 2002:18-25

¹¹² Reimer, 1996:10

Figur 6-1: Illustration av tidningsläsningens plats i ungdomarnas vardag.

Tidningen nämndes i vårt avsnitt "Allmänna medievanor" som ett av de medier som ungdomarna använder sig dagligen av. Dock ser vi en annan bild av tidningsläsandet, ju mer vi diskuterar dagstidningens roll, vilket får oss att tro att ungdomarna svarat normativt när de säger att de läser tidningen dagligen. Detta tyder på att tidningen, trots den nedåtgående statistiken vad gäller ungdomars tidningsläsning, har en starkt förankrad ställning i samhället som ett medium som har en viss status.

Vi ser här att det är få ungdomar som i själva verket läser tidningen regelbundet, och att tidningen generellt sett snarare läses i brist på annat och om den råkar finnas till hands. De flesta ungdomarna fortfarande bor hemma och tidningen kommer "på köpet" i och med föräldrarnas prenumeration. Det vi såg i vår undersökning var att de ungdomar som sade sig läsa tidningen regelbundet, också var de ungdomar vars föräldrar prenumererar på tidningen. På så sätt kan den sociala bakgrunden i spela en viss roll i huruvida ungdomarna har för vana att läsa tidningen. Ju stabilare och resursstarkare social bakgrund man kommer ifrån, desto troligare är det att man läser morgontidningen, eftersom att detta är faktorer som påverkar.¹¹³

Tidningsläsning är en vana och om ens föräldrar har vanan överförs den lätt till barnen. Den sociala bakgrunden spelar med andra ord en roll i huruvida ungdomarna läser morgontidningen, vilket vi även kunde se i uppdelningen av läsare och icke-läsare. De ungdomar vars föräldrar prenumererar på en morgontidning visade sig också vara de som svarade att de läste tidningen regelbundet. Här kan vi även använda oss av Weibulls modell för tidningsläsning, där han bland annat menar att social situation spelar en roll i huruvida människor läser tidningen eller inte. Om vi applicerar detta på ungdomarnas situation i undersökningen, och sätter in föräldrarnas prenumeration som en faktor i den sociala situationen, kan vi se att detta kan påverka tidningsläsningen hos ungdomarna.¹¹⁴

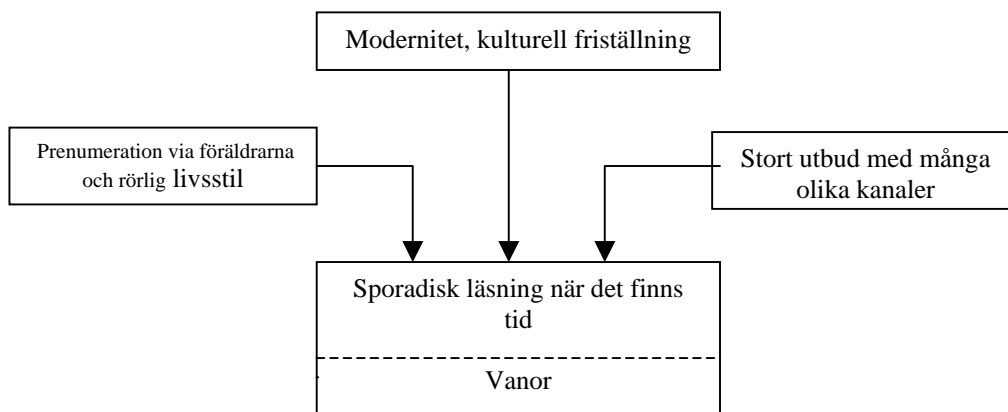
Det vi har sett i undersökningen är att tidningsläsningen mestadels fungerar som tidsfördriv, och att få av ungdomarna aktivt skulle gå ut och köpa tidningen om den inte fanns hemma

¹¹³ Andersson, 2005:123-126

¹¹⁴ Weibull & Wadbring, 2000:16

eller var lätt tillgänglig på ett annat sätt. Utifrån Weibulls modell kan vi förstå hur ungdomarnas tidningsläsning påverkas av yttre faktorer såsom social situation, samhällssituation och mediesituation som de befinner sig i. Vår livsstil har förändrats igenom att samhället ser annorlunda vilket i sin tur påverkar medievanorna.¹¹⁵ Denna modell som härstammar från användartraditionen illustrerar på ett bra sätt vad som kan bestämma ungdomarnas tidningsläsning. Vi kan via vår empiri därför se vilka bakomliggande faktorer som påverkar tidningsläsningen i ungdomarnas liv.

Figur 6-2: Analys av ungdomarnas tidningsläsning utifrån Weibulls modell.

Källa: Bearbetad version av Weibulls modell från 1989

Modellen visar att det moderna samhället, med kulturell friställning, globalisering och ökad individualisering innebär att det inte längre ses som självklart att man behöver ta del av den lokala dagstidningen för att få en överblick över lokala och globala nyheter och händelser. Det enorma mediala utbudet som finns, rent innehålls- och distributionsmässigt innebär att det finns en mängd olika vägar att ta sig an information, vilket ungdomarna i undersökningen också gör. Samtidigt påverkar den sociala situationen, där det typiska för ungdomen såsom rörlighet och identitetsskapande innebär att tidningen av ungdomarna ses som tids- och krävande och därför får stå åt sidan för medier som erbjuder snabbare information. Även den sociala bakgrunden spelar in, och huruvida föräldrarna prenumererar och läser tidningen visar sig ha en betydelse för om ungdomarna har tidningsläsningen som en vana. Alla dessa faktorer bidrar till att vi kan säga att ungdomarna använder sig av dagstidningen när det finns tid och om tidningen råkar finnas till hands när inget annat pockar på deras uppmärksamhet.

En intressant iakttagelse är att alla de ungdomar i gruppen som kommer från en annan etisk bakgrund svarade att de sällan eller inte alls läser morgontidningen. Troligtvis beror detta på att morgontidningsläsningen inte har samma etablering och inte är en lika stark tradition i deras ursprungskultur. Dock är det inte säkert att de ungdomarna som inte läser hade läst för att tidningen finns tillgänglig, intresset för tidningen kanske inte finns där ändå. Precis som vi sett i avsnittet som behandlar ungdomarnas allmänna medievanor, läses tidningen utifrån de individuella intressena. Genom att aktivt välja vilket innehåll, formar ungdomarna därmed också sin egen identitet.

¹¹⁵ Weibull & Wadbring, 2000:12-16

6.2.2. Tidningen bland andra medier

De flesta i undersökningen ser mycket positivt på tidningen och tycker att det är en tillgång men man menar samtidigt att det finns andra sätt att få samma eller liknande information som finns i tidningen. Internet och andra etermedier tas upp i alla grupperna och de menar att det finns snabbare sätt att få information än via tidningen. Även om man inte är så intresserad av nyheter så får man det ändå – nöje och nytta är samlat på samma ställe vilket ungdomarna tycker är bra. I en grupp säger ungdomarna att tidningen är mer en vana och Internet är mer anpassat för om man vill söka upp något.

Det diskuteras mycket om att hålla sig uppdaterad vilket verkar vara viktigt för de flesta. Didrik säger följande om tidningens roll i att hålla sig uppdaterad: *”Uppdaterar man sig på annat sätt så kanske det inte är så viktigt med tidningen, man behöver inte sitta och läsa tidningen på morgonen, Internet finns.”* En annan kille, Kristian, säger: *”Man får ju reda på det mesta ändå, via tv exempelvis, men det är ju bra att läsa lite.”* Sofia säger: *”Alla sitter vid Tv och Internet men har du engagerat dig i att läsa tidningen känns man mer insatt.”* Isak säger att han tycker det är onödigt att läsa tidningen när det ändå finns nyhetsmorgon på Tv eller Internet som är gratis. En del tycker att det är viktigt att hålla sig uppdaterad men menar att man vill tillägna sig det på så kort tid som möjligt. Amanda säger följande om tidningen: *”Inte viktigt, men en tillgång.”*

Det mönster vi ser i grupperna är precis som tidigare redovisat att det verkar vara viktigt för ungdomarna att hålla sig ajour med vad som händer runt omkring dem. Det som Reimer talar om är att ungdomarna får sin bild av verkligheten genom medierna, och då speciellt nyhetsutbudet. Det är genom nyheterna man upptäcker världen och får erfarenheter.¹¹⁶ På så sätt känner man sig kunnig och uppdaterad vilket dessa ungdomar tycker är viktigt. Dock ses inte tidningen som det primära mediet för att hålla sig uppdaterad. Ungdomarna tycks snarare koppla samman ”att vara uppdaterad” med att söka information på Internet, eftersom att detta är snabbare.

Vi kan således koppla an detta resonemang till den kulturella friställningen. Morgontidningen har traditionellt sett varit det primära mediet för tillförlitliga nyheter och information, vilket inte längre gäller om man studerar ungdomarnas attityder.¹¹⁷ Här kan vi se att ungdomarna anser att de kan få likvärdiga nyheter och information som tidningen förser dem med på annat håll, via exempelvis Internet. Det har därmed skett en frikoppling från den traditionella attityden, dvs. att dagstidningen är det mest tillförlitliga mediet vad gäller nyhetsförmedling. Detta fenomen kan även förklaras genom den ökade individualiseringen, som är en av det moderna samhällets karakteristiska.¹¹⁸ Ungdomarna väljer helt enkelt att använda olika medier för att ta till sig information och nyheter utifrån smak och behov, oavsett traditionella värden. Dock kan det i enlighet med analysen av de olika mediernas status konstateras att tidningen har ett gott rykte om sig som nyhetsförmedlare hos ungdomarna, men att detta snarare är en åsikt som är av normativ karaktär, och inte upptas i ungdomarnas handlingar.

¹¹⁶ Reimer, 1996:8-10

¹¹⁷ Hellingwerf, 2000:151-156

¹¹⁸ Sernhede, 2006:15

6.2.3. En lokal individ i en global värld

Liksom Mediebarometern m.fl. undersökningar har visat så har Internet även för ungdomarna i vår undersökning en stor betydelse för inhämtande av nyheter och information.¹¹⁹ Som en naturlig fortsättning på diskussionen kommer vi in på den ökade individualiseringen som t.ex. Internet har bidragit till. Vi diskuterade huruvida ungdomarna trodde att de missar den överblick av nyheter och information av såväl lokal som global karaktär som den lokala morgontidningen kan erbjuda, eftersom de söker information via exempelvis nätet utifrån de egna intressena.

Anders tycker att tidningen är bättre för att få en helhet, och att man bara får vissa delar via nätet. Även andra ungdomar håller med om detta, då de menar att Internet är stort, och att detta kan vara begränsande i sig eftersom de bara söker efter det som intresserar dem. Dock tycker inte majoriteten av ungdomarna att de själva missar överblicken av nyheter. De tror dock att tidningen ger en bättre överblick än vissa andra medier, men att den överblick de får via alternativa medier är tillräcklig för dem. Flera i grupperna menar även att det är omöjligt att missa överblicken eftersom det finns så mycket information tillgänglig, och Kristina säger att *"man är van vid att ha en massa information tillgänglig, och hade man inte haft det kanske man bara hade brytt sig om det man själv är intresserad av."* Ungdomarna som menar att man får tillräckligt med information tycker till och med att det ibland är skönt när man kan undvika mediebruset. Kristian kommenterar *"det är skönt att komma bort från medierna ibland, t.ex. när man reser."*

Vi diskuterade även om ungdomarna tycker att världen känns mindre, med tanke på den medieteknologiska utvecklingen. Ungdomarna uttrycker att de tycker att världen känns närmre, och att detta beror på Internet, och Tina säger: *"Det är roligt att det känns som att någon som är långt borta ändå känns nära på något sätt."* Ungdomarna menar att de influeras av andra kulturer eftersom att stilar och språk sprids snabbt via nätet, men att den snabba spridningen även kan vara negativt genom att man exponeras för dåliga influenser. Dock tror inte grupperna att detta går att undvikas, utan att man får ta det onda med det goda. Om att världen känns mindre tycker Kristina *"att det känns tryggt att veta vad som händer runtomkring, det känns bra inuti."*

Vi ville genom att fråga ungdomarna om de tror att de missar överblicken av nyheter genom att inte läsa tidningen ta reda på om de anser sig få samma överblick via andra medier. Ungdomarna anser alltså att de kan få den överblicken på andra sätt och menar inte att tidningen har en avgörande roll. Den medieteknologiska utvecklingen som bl.a. gjort att vi kan få nyheter via webben bidrar till att de traditionella medierna, såsom dagstidningen, har fått en sämre ställning, vilket vi också ser ett mönster av i våra grupper. Ungdomarna får information via andra vägar än de traditionella nyhetsmedierna såsom morgontidningen och tv eftersom utbudet av såväl innehåll och distributionsform av nyheter idag ser helt annorlunda ut för tidigare generationer. Detta innebär att ungdomar inte upplever att de missar den allmänbildande överblicken av globala och lokala händelser, utan att de snarare anpassat sig till moderniteten, och via sitt individuella sökande ändå upplever att de är uppdaterade och är medvetna om nyheter om sin omgivning.

Går vi vidare i detta spår kan vi koppla an detta till förutsättningarna som det moderna samhället innebär vad det gäller ungdomarnas världsbild. Vi ser ett tydligt mönster i att

¹¹⁹ Mediebarometern 2005 och SOM-undersökningarna

majoriteten av ungdomarna anser att världen känns mindre. Vi kan således konstatera att Giddens teorier kring att moderniteten innebär en frikoppling av tid och rum har en betydelse här, då ungdomarna upplever att de inte behöver lämna Norrköping för att få en inblick i andra kulturer och samhällen.¹²⁰ Detta innebär att sättet som ungdomarna förhåller sig till världen har förändrats, och att de i en större utsträckning känner sig delaktiga i en global gemenskap. Den nya medieteknologin innebär att ungdomarna får en överblick av världen, och eftersom de globala nyheterna och kulturen upplevs som närmre blir det också mer intressant och viktigt att ha koll på vad som händer i världen. På så sätt kan ungdomarna känna en viss trygghet i att vara uppdaterade och i att ha koll på vad som händer i världen som upplevs som närmre. Detta kan kopplas an till Giddens teorier kring ontologisk trygghet, där han menar att människor har ett behov av att ha en förutsägbar omgivning för att känna grundläggande trygghet.¹²¹ Eftersom att ungdomarna anser att världen känns mindre, och att den därmed är närmre deras egna liv, finner de en trygghet i att veta vad som pågår globalt.

6.2.4. Funderingar kring framtiden

Samtliga av ungdomarna tror att de kommer att läsa tidningen mer när de blir äldre för att man då har mer tid. Pelle säger: *”Då kommer man att läsa jättemycket för då har man inget annat att göra ändå.”* De menar att när man är äldre orkar man inte göra så mycket och att tidningsläsning då fungerar som bra avkoppling efter jobbet. En annan tjej, Sofia, tror att man kommer att läsa mer när man blir äldre för att man har ett större socialt ansvar då. Så länge man går i skolan behöver man inte ha samma koll på världen som senare i livet. Anders tycker inte att tidningen har den rollen i hans liv nu och säger att *”nu är det mer fart i en, man orkar inte läsa tidningen efter att ha suttit i skolan hela dagen.”*

Efter skolan vill man stimulera sig med andra aktiviteter, som inte involverar läsning. Några menar också att tidningen blir ett attraktivare samtalsämne när man blir äldre. Kristina tror bl.a. att man läser mer när man blir äldre för att ha något att prata om på jobbet. Vidare menar hon att unga har andra samtalsämnen eftersom unga är mer öppna och inte så fina i kanten som vuxna. På frågan om de är beredda att betala för en prenumeration när de blir äldre svarade de allra flesta att de tror de kommer vara villiga till detta trots att Internet och andra medier är intressantare just nu. Jenny säger att om tidningen ska fortsätta leva så måste den attrahera deras målgrupp på ett annat sätt genom att skriva om sådant som ungdomar tycker är intressant som t.ex. ungdomslivet.

Att ungdomarna dock tror att de kommer att läsa när de blir äldre för att de har mer tid verkar enligt oss en aning underligt, eftersom att flertalet av dem inte läser tidningen regelbundet i nuläget. Ungdomarna menar att det är en tradition som inte kommer att försvinna så lätt och att tidningsläsning är en vana. Åter igen så ser vi att dessa attityder kring dagstidningen är normativa, eftersom att ungdomarna i själva verket föredrar andra medier när de söker information och nyheter i dagsläget. Troligtvis tror ungdomarna att tidningen kommer få mer plats i deras liv när de är äldre eftersom att tidningen traditionellt sett har en stark förankring i de äldre generationerna såsom hos deras föräldrar. Vår analys av ungdomarnas tankar kring huruvida de kommer att läsa dagstidningen i högre grad än de gör nu är dock att det förmodligen inte kommer att vara så. Vanan att läsa dagstidningen etableras tidigt, och det är vanligt att man som vuxen använder sig av samma medier som man gjorde som ung. Vi finner

¹²⁰ Giddens, 1999:27

¹²¹ Giddens, 1999:47-87

det därför föga troligt att ungdomarna kommer plocka upp vanan att läsa tidningen i ett senare skede av livet, eftersom de inte läser tidningen nu.

6.2.5. Sammanfattande analys av vilken roll den lokala dagstidningen spelar bland andra medier i ungdomars vardagsliv och identitetsskapande.

Vi har i vår analys kommit fram till att dagstidningen har en begränsad plats i ungdomarnas liv. Vanligast är att tidningen läses i brist på andra aktiviteter eller om den råkar finnas till hands vid exempelvis transportsträckor. Vi kan sammankoppla detta med dels att ungdomarna föredrar andra medier såsom Internet att söka information och nyheter, dels att de har en rörlig livsstil som innebär att de inte tycker sig ha tid att sitta ner och läsa tidningen.

Det kanske mest intressanta med våra resultat är att tidningen trots den minskade användningen har en hög status som nyhetsförmedlare hos ungdomarna. Detta tyder på att den traditionsenliga samhälleliga normen, som innebär att tidningen fortfarande är väl ansedd och till och med överlägsen andra medier när det gäller att leverera tillförlitliga nyheter, lever hos de unga. Dock har vi även sett att det inte innebär någon särskild status för ungdomarna att vara uppdaterade, vilket kan förklara att de inte heller känner ett behov av att använda sig av ett statusmedium såsom tidningen. Ett ständigt återkommande mönster i undersökningen är dubbelsidigheten och motsättningarna i ungdomarnas normativa åsikter och faktiska påstådda handlingar.

Vi har sett att ungdomarnas diskussioner kring vad som borde göras, och vad som faktiskt görs går isär, i detta fall - att tidningen har hög status som nyhetsförmedlare, och det svalt intresset för att faktiskt läsa den. Tolkningen här är att tidningen trots sin normativa status blivit ett medium i den enorma massan av olika kanaler att ta till sig information för ungdomarna. Eftersom att de inte anser sig förlora överblicken av lokala och globala händelser även om de söker individuellt via Internet, finns det heller ingen anledning för dem att lägga tid på att läsa dagstidningen. Det är därför vanskligt att påstå att tidningen i sig spelar någon större roll i ungdomarnas identitetsskapande.

Slutligen visar undersökningen att tidningsläsningen även tros vara något som ungdomarna avser att plocka upp som en vana när de blir äldre. Motivet är att det finns mer tid då, vilket kan få vilken vuxen människa med jobb och familjeliv som helst att dra lite på smilbanden. Det är dessutom föga troligt att ungdomarna kommer ta till sig denna vana på äldre dagar eftersom det ofta är i under de yngre åren som de mediala vanorna etableras, för att sedan följa individen genom livet. Även här ser vi att tidningen ses som ett statusmedium.

6.3. Ung NT

Hur viktigt tycker då ungdomarna att det är med lokala ungdomssidor i tidningen och hur använder de sig av dem. För att besvara frågeställningen ska vi nu analysera vilken betydelse ungdomssidorna har för ungdomarna. Avsnittet avslutas med en sammanfattande analys som avser att besvara frågeställningen: **Vilken betydelse har ungdomssidorna Ung NT i Norrköpings Tidningar i de lokala ungdomarnas vardagsliv?**

6.3.1. Läsning och kännedom av Ung Nt

Ungdomarna till vad Ung Nt är, men det är inte många som läser sidorna. En del bläddrar igenom sidorna när de ändå läser tidningen och andra läser det inte alls. Vissa läser nätversionen ibland. Av dem som läser Norrköpings Tidningar är det få som läser just Ung Nt. Ungdomarna har svårt att sätta fingret på vad Ung Nt egentligen handlar om och vad man vill med sidorna. Elisa tycker att det är svårt att hitta något man vill läsa i Ung Nt, hon säger: *"Man är splittrad vad det handlar om."* Erika tycker inte att innehållet känns väsentligt, läser hon tidningen vill hon ha inrikes och utrikesnyheter – vanliga nyheter helt enkelt. Isak i samma grupp tycker att Ung Nt skriver om småsaker. I en annan grupp tycker Kristina att innehållet inte är intressant och att man inte förstår vad Ung Nt står för. Sidorna behöver, enligt ungdomarna i undersökningen, alltså ha en tydligare prägel, där det syns och märks att de riktar sig till gymnasieungdomar.

Att läsningen av sidorna är så dålig verkar även bero på att man tycker innehållet är riktat till yngre, och att de har svårt att relatera till det som skrivs. Niklas säger: *"Ung Nt är mer för mindre känns det som."* Även Kristian säger: *"Jag vet inte vilken ålder de riktar sig mot egentligen."* Vissa av ungdomarna säger att Ung Nt mer känns som något för småbarn, men menar på att småbarn inte läser tidningen så istället blir det något som föräldrarna läser för att få en insikt i ungdomarnas liv via tidningen.

En del ungdomar tycker att det känns som att det finns en intern grupp som sitter och skriver Ung Nt mer för sin egen skull än för gymnasieungdomarnas skull. Kristina i gruppen säger: *"Det kanske är bra träning för dem som vill bli journalister men det hade varit bra om de gjorde något vettigt."* Ungdomarna menar att innehållet måste ändras för att tilltala dem. Att läsa om vilket som är det bästa påskgodiset eller andra mindre relevanta och inte så världsliga saker är inte intressant, menar flera av ungdomarna. Flertalet av ungdomarna menar även att de inte alls finner krönikorna särskilt bra, och menar att de inte är intresserade av att läsa om någon okänd människas åsikter och liv på det sättet.

En annan sak som tas upp är att Ung Nt marknadsförs för dåligt. Sofia, menar att det är många som inte vet om nätversionen och att man kan gå in där och skriva inlägg m.m. Hon säger också att om de gjorde mer reklam så kunde man ha mer koll på vad som finns på Ung Nt. I en annan grupp kommer också samtalsämnet upp, där man menar att de borde göra mer reklam. Man vet att Ung Nt finns, men inte vad som pågår där.

De som är positiva till Ung Nt tycker att innehållet är lite roligare skrivet än övrigt i tidningen och att vissa artiklar och reportage är bra. Sofia säger: *"Det är vårt perspektiv."* Hon menar att sidorna tar upp saker som angår dem lite mer än annat innehåll i tidningen. Många tycker också det är roligt när man känner dem som skriver för att man kan relatera till innehållet på ett annat vis. Även vissa undersökningar och tips samt skolnotiserna uppskattas av en del av ungdomarna. Sofia säger följande om att känna sig utanför det övriga innehållet i tidningen: *"Det står mest om jobb, någon gång ibland står det något om skolan i tidningen och då läser man det, men det är mest om jobb och facket och vi är inte med i det nu så det berör oss inte."*

Som det är nu verkar ungdomarna förvirrade över vad Ung Nt vill ha sagt och vet inte riktigt vad de kan få ut av det. De flesta menar att innehållet borde ändras om det ska vara någon mening att ha det kvar. En del ungdomar säger att det hade varit kul att läsa om vad som händer i Norrköping för gymnasieungdomar. De talar då om nyheter som behandlar vad som händer i helgen, spelningar och annan reklam för orten som gör att det blir mer anpassat för

målgruppen gymnasieungdomar. Flera menar att Ung Nt inte är intressant om inte innehållet ändras. Niklas säger: *"I så fall måste man ändra på innehållet till andra nyheter om det ska vara intressant, som det är nu kan dem lika bra strunta i det."* Några av ungdomarna menar samtidigt att det är bra att Ung Nt finns för dem som vill läsa det.

Vi har i vår analys av ungdomarnas attityd till Ung Nt kommit fram till att tre olika faktorer som kan förklara det svala intresset för ungdomssidorna i Norrköpings Tidningar. Ungdomarna har svårt att relatera till innehållet, de kan inte definiera vilken målgrupp sidorna riktar sig till, samt så saknas det bra marknadsföring av sidorna. Vi har dock tidigare konstaterat att dagstidningen har en begränsad plats i ungdomarnas liv, vilket även måste tas i beaktning när vi försöker förstå varför sidorna inte intresserar dem.

De flesta tycker att innehållet riktar sig till yngre trots att den avsedda målgruppen är gymnasieungdomar. Eftersom att ungdomarna upplever att innehållet riktar sig till en yngre publik, kan de inte heller relatera till det som skrivs i Ung Nt. Ungdomar befinner i en utvecklingsfas där man är på väg in i vuxenvärlden vilket innebär att ungdomarna ständigt strävar efter att komma ifrån barndomsfasen genom att göra saker som anses "vuxnare."¹²² Detta kan kopplas samman med globaliseringen som gör att ungdomarna är psykiskt och kulturellt mer oberoende av sina föräldrar.¹²³ Ungdomarna i våra grupper skiljer inte så mycket från vuxna när det gäller vad de vill ha i tidningen. De söker nyheter i tidningen, och använder sig av andra medier i större utsträckning för nöje. Eftersom att Ung Nt har ett svårdefinierbart innehåll, och inte heller enligt ungdomarna innehåller nyheter, blir det heller inte intressant för ungdomarna.

Med detta menas att ungdomarna i undersökningen redan från tidig ålder haft tillgång till ett stort medieutbud med allt vad det innebär med intryck från andra kulturer och världsnheter. Genom att ungdomarna har fått alla dessa intryck under den tidiga livsfasen, blir dem också mentalt sett vuxnare än tidigare generationer. Detta kan vara förklaringen till att ungdomarna tycker att sidorna riktar sig till yngre och man kan genom detta resonemang tänka sig att mellan- och högstadieungdomar tycker att innehållet är intressant. Det kan även vara så att ungdomarna av rena principskäl inte läser sidorna, eftersom de inte vill bli inplacerade i ett fack. Individualiteten innebär att ungdomar idag är mer medvetna om vilket symboliskt värde som ligger i de val som de dagligen gör.¹²⁴ För att uttrycka sin individualitet, och därmed befästa sin egen identitet kan det vara så att ungdomarna inte vill läsa sidor som riktar sig till dem som en homogen massa. En del av ungdomens karaktäristiska är ju trots allt det revolutionära.

Vidare saknas intresse för sidorna eftersom marknadsföringen upplevs som dålig. Eftersom att det idag är viktigare än någonsin att tränga igenom mediebruset, är en tydlig profilering av varumärket Ung Nt en nödvändighet. Bland ungdomar är det viktigt att vara en del av gemenskapen, och vissa medier och "heta" ämnen fungerar som ett kitt för att främja samhörigheten ungdomar emellan. Den ökade individualiseringen och anonymiteten i samhället innebär att ungdomar idag har ett större behov av att söka identitet och gemenskap.¹²⁵ Dock går dessa gemenskaper att finna på andra arenor än de traditionella institutionerna såsom skola och familj, vilket innebär att medierna spelar en stor roll för skapandet av dessa gemenskaper. Att ungdomssidorna i Norrköpings Tidningar inte skapar ett

¹²² Fornäs, 1994:18-24

¹²³ Reimer, 1996:6

¹²⁴ Sernhede, 2006:27

¹²⁵ Jansson, 2002:148

så stort intresse hos målgruppen kan bero på att det inte fungerar som en arena för att skapa gemenskap, eftersom att det inte pratas om Ung Nt bland ungdomarna. Den vaga profileringen och bristfälliga marknadsföringen gör att man inte lyckats fånga ungdomarnas intressen och därmed inte blir en del av deras liv.

Det som upplevs som positivt med sidor som relaterar till ungdomar i högre grad än resten av tidningen är att perspektivet är ur ungdomarnas synvinkel, vilket även nämns av en del ungdomar i undersökningen. Ungdomarna känner sig ofta utanför samhället och när de känner att det är riktat till dem tycker de ofta om att ta del av innehållet. Ungdomstiden präglas av en känsla av maktlöshet, där man befinner sig i en fas där man varken tillhör barnfasen eller vuxenvärlden.¹²⁶ Dock kommer denna maktlöshet med ett fråntagande av ansvar, vilket i sin tur medför att ungdomar inte behöver bekymra sig om vissa livsavgörande val, utan snarare kan ägna sig åt nöje och att utforska olika identiteter.¹²⁷ Det faller sig därför naturligt att ungdomarna uppskattar och väljer medier som har deras perspektiv, och där de kan känna att de har ett eget territorium att kunna påverka och därmed öka känslan av kontroll och makt i deras liv. Att Ung Nt är skrivet på ett sätt som tilltalar ungdomar, och se det från deras perspektiv är därför viktigt.

Ungdomarna uttrycker en tydlig vilja om att se mer innehåll som behandlar ämnen som de kan relatera till, såsom vad som händer för gymnasieungdomar i helgen i Norrköping, lokala spelningar och mer nöjesorienterat material som kan locka dem. Detta kan ses som en vilja att få ett forum för att kunna upprätthålla och skapa nya sociala gemenskaper, om Ung Nt kan föra ungdomarna samman blir det också en naturlig del i deras liv, som de anser att de behöver för att ha koll på omgivningen. Ungdomssidorna kan då fungera som en viktig del i ungdomarnas socialisation, då de erbjuder en fast punkt i deras liv där de kan få information om den del av omgivningen som de vill känna sig delaktiga i.¹²⁸

6.3.2. Sammanfattande analys av vilken betydelse Ung Nt i Norrköpings Tidningar kan ha i de lokala ungdomarnas vardagsliv

Vi har i vår undersökning sett att ungdomarna i Norrköping visar ett svagt intresse för Ung Nt. Det finns som vi ser det tre faktorer som påverkar ungdomarnas attityd – svårt att definiera målgruppen och innehåll samt dålig marknadsföring av sidorna. Som det ser ut i dagsläget har inte Ung Nt någon större betydelse för ungdomarna. Ungdomarna vänder sig främst till Norrköpings Tidningar för lokala och globala nyheter, och verkar inte ha något behov av att ta del av Ung Nt:s innehåll som det ser ut idag. Samtidigt finns det ett intresse från ungdomarna att bli representerade och ta del av innehåll som de kan relatera till i större utsträckning, då de menar att mycket av det övriga innehållet i Norrköpings Tidningar inte tar upp ämnen som de ännu är insatta i.

Det finns åter igen anledning att ta upp det mönster av konflikt mellan normativa svar och faktisk handling. Genom det ovan nämnda resonemanget kan det vara så att intresset för Ung Nt har potential att öka, om sidornas profil ändras efter ungdomarnas utsagor. Dock kan det även förefalla att ungdomarna, trots en förändring av ungdomssidorna från Norrköpings Tidningars sida, ändå inte kommer intressera sig för att läsa dessa. Eftersom att tidningens roll

¹²⁶ Sernhede, 2006:33-34

¹²⁷ Fornäs, 1994:13-14

¹²⁸ Gripsrud. 2002:40-41

överlag är begränsad, vilket vi visat i vår analys av ungdomarnas tidningsvanor, blir även ungdomssidorna begränsade eftersom de är en del av tidningen.

7. Slutdiskussion

Efter två månaders djupdykande i ungdomars medievanor och diverse teorier om identitetsprocesser är stunden äntligen kommen att simma upp för luft och betrakta och begrunda vad slutsatserna av undersökningen egentligen kan innebära. Vi startade detta projekt med en viss skepsis till betydelsen av de ”alarmerande” rapportera kring ungdomarnas minskande tidningsläsning. Med dessa i åtanke skulle man kunna tänka sig att vi skulle möta ett gäng ungdomar som är helt präglade av den moderna mediesituationen, med www.jag.se tatuerade i pannorna. Vi ville genom undersökningen utmana den rådande normen, och ifrågasätta tidningens närmast helgonlika roll som nyhetsförmedlare och allmänbildare av folket. När Norrköpings Tidningar således lade ut ett uppdrag som innebar att vi skulle försöka förstå vilken roll tidningens ungdomssidor har i de lokala ungdomarnas liv, insåg vi direkt att uppdragets karaktär kan ses som ett fall av vilken roll tidningen kan spela i ungdomars liv.

Med en tro på att även andra medier kan fungera väl som nyhetsförmedlare och informationskällor, menar vi att det finns anledning att diskutera tidningens betydelse i ungdomars liv utifrån ett mer kritiskt perspektiv på tidningens monopol på marknaden för trovärdiga nyheter. I det medielandskap som dagens ungdomar växer upp i, vill vi hävda att det närmast känns föråldrat och bakåtsträvande att påstå att dagstidningen skulle vara den enda källan för att skaffa sig en bred överblick. Vi finner det även föga troligt att ungdomarna i sin identitetsprocess lider skada eller blir mindre allmänbildade av att inte läsa tidningen.

Utifrån vår undersökning har vi sett att tidningen har en begränsad plats i ungdomarnas vardagsliv, och att de anser sig kunna få likvärdig information från andra medier. Det som lyser igenom är att normen kring tidningens excellence fortfarande är livs levande hos ungdomarna, men trendbrottet tyder på att ungdomarna väljer att gå emot normen via sina handlingar som innebär en minskad läsning. Tidningen får därmed nöja sig med att spela statist i ungdomarnas livspjäs, snarare än den huvudroll som den haft hos tidigare generationer. Det är fortfarande viktigt att vara uppdaterad, men sättet att ta sig an informationen varierar hos ungdomarna, vilket bara kan ses som en naturlig utveckling av det moderna informationssamhället.

Vad blir då slutsatserna om man ser på resultatet av vår undersökning ur ett bredare samhällsligt perspektiv? Vi började inledningsvis med att beskriva det eventuella skräckscenariot som den minskade tidningsläsandet hos ungdomar kan innebära, där vi alla blir en del av ett homogent globalt samhälle. Detta skulle innebära att det inte längre går att få reda på lokala nyheter eftersom att dagstidningarna gått i konkurs eller köpts upp av någon internationell mediemogul. Vi vågar dock påstå att denna framtidsvision förmodligen inte kommer att bli verklig, då undersökningen visar att våra framtida politiker trots allt tycker att information och nyheter om den närmsta omgivningen och det lokala samhället är viktig och intressant. Fokuseringen på det globala har blivit viktigare för ungdomarna eftersom att tekniken innebär att världen kryper närmre och närmre. Dock tror vi att denna utveckling kommer leda till att människor tröttnar på att försöka förhålla sig till en hel värld, och att det lokala närsamhället kommer att komma i fokus i större utsträckning. Man kan trots allt bara befinna sig på en plats åt gången, och det som händer närmast oss är trots allt det som påverkar våra liv mest tydligt.

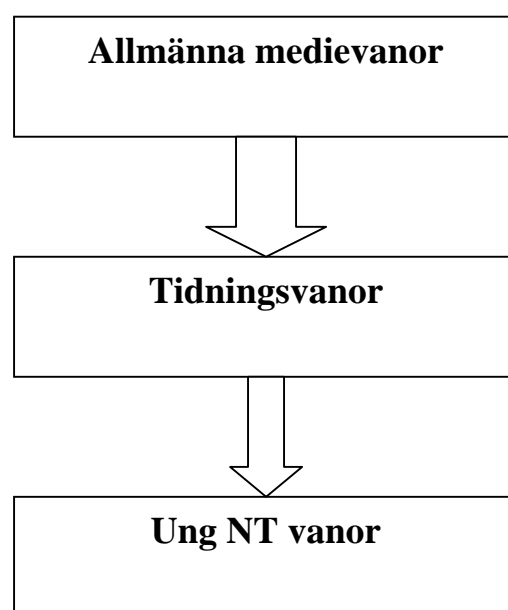
De lokala dagstidningarnas överlevnad ligger i deras unika förmåga att täcka lokalsamhället, och utmaningen för framtiden blir att locka de unga läsarna tillbaka genom att profilera sig som experter på det som händer i närsamhället. Ett potentiellt scenario är att alla papperversjoner försvinner och sedan ersätts av en mer utförlig nätversion, med tanke på de tendenser vi sett i ungdomarnas medievanor som indikerar att användandet av Internet ökar stadigt. Efterfrågan för lokala nyheter kommer förmodligen alltid att finnas, om man ska utgå från ungdomarna i vår undersöknings diskussioner, men troligtvis kommer vi se att dessa levereras i ett lite annat format än den klassiska papperstidningen. Tidningen måste helt enkelt anpassas efter den moderna människans livsstil, snarare än att människorna ska anpassa sig efter traditionen. Vi spår inte heller att de svenska gatorna kommer kantas av ungdomar som i sin individuella jakt på information förvandlats till ett gäng oallmänbildade enstöringar med musarm eftersom att de väljer att inte läsa tidningen.

Dock tror vi att det är viktigt att slå vakt om tillförlitliga och objektiva nyheters integritet, vilket de svenska dagstidningarna har långtgående tradition att göra. Vi ser att den minskande tidningsläsningen bland ungdomar på sikt kan innebära stora problem för dagstidningens överlevnad, då nyheter via nätet är intressantare för dagens ungdomar. Frågan vi ställer oss är om detta bara är en trend för ungdomar, eller om detta fenomen kommer att följa den unga generationen genom livet? Visar det sig att ungdomarna väljer bort tidningen även på äldre dagar, är det av vikt för demokratin och samhällets välfärd att tillförlitliga nyheter kan levereras i en nätversion. Vi väntar med spänning på framtiden.

7.1. Framtida rekommendationer till uppdragsgivaren

Vi har utifrån vår analys av resultaten tagit fram en modell som visar hur våra olika teman hänger ihop och påverkar varandra. För att förstå vilken roll Ung Nt har i de lokala ungdomarnas vardagsliv måste det förstås utifrån en kunskap om deras tidningsvanor i övrigt samt deras generella medievanor.

Figur 7-1: Övergripande sammanfattning av ungdomars medieanvändning.

Medierna spelar en stor roll i ungdomarnas liv, men det har visat sig att tidningen inte är ungdomarnas främsta medium när det gäller att ta till sig information eller nyheter av global karaktär. Eftersom att vi i vår undersökning sett att tidningen har en begränsad plats i ungdomarnas medieanvändning, vill vi utifrån detta diskutera hur Ung Nt skulle kunna utvecklas för att passa in i ungdomars livsstil bättre än den för tillfället gör. De generella medievanorna, där Internet figurerar som en stark aktör på ungdomsarenan, innebär att tidningsläsningen hos ungdomarna är begränsad, och därmed även den potentiella läsningen av Ung Nt.

Vi ser två potentiella vägar som Norrköpings Tidningar kan ta för att eventuellt kunna få de lokala ungdomarna att bli intresserade av Ung Nt. En väg är en total omprofilering av sidorna, med en mer aggressiv marknadsföring som fångar upp den tilltänkta målgruppen på ett tydligare sätt. Vi tror att denna profilering måste innehålla ett tydligt fokus på ungdomsliv i Norrköping, snarare än en generell approach till ungdomar. I det stora mediebruset finns det ett antal fler kanaler som ungdomarna använder sig av för att definiera sig själva som ungdomar. Ung Nt:s styrka skulle kunna vara att erbjuda ett exklusivt lokalt perspektiv som ungdomarna inte kan hitta på annat håll, exempelvis i form av information om vad som händer för gymnasieungdomar i Norrköping. Detta tror vi dock är det riskablare av alternativen, då vi sett att pappersversionen av tidningen förlorar fäste hos de unga, som väljer att söka information via nätet i högre grad. Risken är att ungdomarna trots en satsning på omprofilering i pappersversionen inte kommer ta till sig detta.

Vi anser att Ung Nt, för att bli en del av ungdomarnas liv, måste finnas till hands vid de tillfällen då det är troligast att ungdomarna kommer att läsa tidningen, dvs. vid transportsträckor mellan aktiviteter eller vid exempelvis raster på skolan (se figur 5.1). Genom att på detta sätt integrera sig i ungdomarnas vardagsliv och anpassa sig efter deras livsstil, skulle Ung Nt potentiellt sett kunna locka den publik den egentligen är avsedd för. Vi tror även att en intressant tanke kring marknadsföringen av Ung Nt är att involvera ungdomar som på sina skolor ses som opinionsbildare, och som har ett brett nätverk. Eftersom att vi sett att ungdomarna visar ett större intresse i att läsa sidorna om de känner de som skriver, kan man på detta sätt förse ungdomarna med dels material, dels skribenter som ungdomarna kan relatera till.

Det andra alternativet, som vi ser det, är att utveckla ett lokalt nät community eller starta ett samarbete med det existerande komunitet, för att på så sätt följa med i tiden, och anpassa sig till ungdomarnas livsstil där Internet spelar en stor roll. Under diskussionen kom det fram att det finns ett intresse från ungdomarnas sida att vara en del av ett nät community som riktar sig till just dem som Norrköpingsbor, med en mix av nyheter, lokal information för ungdomar, chatt rum och bloggar. Genom att förena nytta med nöje på detta sätt, skulle Ung Nt kunna bli en del av de lokala ungdomarnas naturliga medieval.

7.2. Förslag till fortsatt forskning

Under arbetets gång har vi vid ett flertal tillfällen insett vilket otroligt stort och komplicerat område ungdomars medieanvändning och vilken roll denne spelar i deras identitetsskapande är. Det finns en rad intressanta forskningsprojekt som skulle kunna bidra till en ökad förståelse för fenomenet, och vi har genom denna undersökning lagt en bit till det enorma pusslet som detta forskningsfält innebär. Vi hade exempelvis gärna sett att framtida forskning och undersökningar använder sig av deltagande observationer av ungdomarna, i kombination

med intervjuer. Vi tror att detta hade kunnat ge fler dimensioner till vilken roll tidningen har i ungdomarnas vardagsliv, eftersom att vi i vår undersökning upplevde en konflikt mellan normativa åsikter och handling. Det hade även varit intressant att genomföra samma studie på yngre elever, för att kunna jämföra och öka förståelsen. En annan tanke är att ett samarbete mellan universitetets institutioner hade kunnat fungera som en fruktsam kombination, genom att en MKV- student samarbetar med en psykologistuderande, för att på så sätt kunna tillföra olika expert-perspektiv. Vi fann det tidvis utmanande att sätta sig in i de olika psykoanalytiska perspektiven och teorierna kring ungdomar och identitet eftersom att detta inte är vad vi egentligen studerar.

Vi hoppas att våra resultat kan vara till nytta, framför allt för Norrköpings Tidningar, men även vara insiktsgivande och inspirerande till fortsatt forskning inom ämnet.

8. Sammanfattning

Tidningsläsningen minskar i stadig takt hos de svenska ungdomarna, vilket oroar många. Utgångspunkten för denna uppsats är ett kritiskt ifrågasättande av huruvida oron är befogad, och om det verkligen är så att ungdomarna förlorar den allmänbildande översikten över lokala och globala nyheter, eftersom att de i mindre utsträckning väljer att läsa tidningen. Kanske förhåller det sig så, eller så har ungdomarna endast anpassat sig efter samhällets förändringar och de medieteknologiska utvecklingarna, och får samma överblick fast på ett annat sätt.

Syftet med uppsatsen är att undersöka vilken betydelse den lokala dagstidningen kan ha i ungdomars vardagsliv och identitetsskapande. Uppsatsen är skriven utifrån ett uppdrag från Norrköpings Tidningar, vilka ville öka sin förståelse kring de lokala ungdomarnas attityder kring tidningens ungdomssidor Ung Nt. Frågeställningarna vi arbetat utifrån är; Hur ser ungdomars attityd till och användning av medier och nyheter ut, vilken roll spelar den lokala dagstidningen bland andra medier i ungdomarnas vardagsliv och identitetsskapande samt vilken betydelse har ungdomssidorna Ung Nt i Norrköpings Tidningar i de lokala ungdomarnas vardagsliv.

För att förstå och gå på djupet med fenomenet har vi använt oss av ett kulturteoretiskt perspektiv med vissa influenser från användarforskningen. Teorier som figurerar i uppsatsen är bland annat modernitet, identitet, globalt/lokalt samt teorier kring faktorer som påverkar tidningsläsning.

För att få svar på våra frågeställningar har vi använt oss av en kvalitativ metod i form av fokusgruppintervjuer. Våra fyra grupper har bestått av sammanlagt 23 ungdomar från tre olika gymnasieskolor i Norrköping i åldrarna 16-18. Analysen av empirin är baserad på de mönster och tendenser vi sett i de sammanfattande intervjuerna, och bygger på våra fyra teman som diskuterades utifrån intervjuguiden. I analysen är ett av våra teman (identitet) integrerat i de övriga tre, eftersom att identiteten är representerad i det mesta av empirin.

Utifrån våra tre teman **allmänna medievanor**, **tidningsvanor** samt **Ung Nt** har vi kommit fram till att medierna spelar en stor roll i ungdomarnas liv, och är så pass integrerad i deras socialisation och identitetsskapande att det tidvis är svårt för ungdomarna att diskutera medievanor på djupet. Ungdomarna använder sig av medierna utifrån individuella syften och intressen, men ett genomgående mönster är att användandet av Internet är utbrett. Vissa medier har högre status än andra, såsom dagstidningen. Det innebär dock inte status i sig för ungdomarna att vara uppdaterade inför varandra, utan detta blir snarare statusfyllt i mötet med främlingar. Medierna betyder mycket för ungdomarnas identitetsskapande i form av påverkan, och ungdomarna diskuteras källkritik utifrån ett normativt förhållningssätt. Att kontrollera källor och ta del av olika utsagor ses som viktigt för att bilda sig en egen uppfattning, men åsikterna omvandlas inte i handling, då flertalet ungdomar håller sig till ett begränsat antal medier.

Ungdomarna ser positivt på dagstidningen, men den har en begränsad plats i deras inrutade vardagsliv. Tidningen läses oftast om det inte finns något annat att göra eller om den råkar finnas till hands men även när ungdomarna söker lokala nyheter. De lokala nyheterna ses som viktiga i ungdomarnas liv eftersom att det lokala materialet ger ungdomarna en känsla av igenkännande och trygghet i det globala samhället. Andra medier tar större plats än tidningen

såsom Internet, eftersom att det bättre passar in i ungdomarnas livsstil. Det individuella sökandet innebär inte att ungdomarna upplever att de missar den samhälleliga överblicken, utan kan snarare ses som att ungdomarna har anpassat sig till det moderna samhället, och lyckas navigera genom mediebruset. Näthyeter ses som framtiden. Frågan är om detta är en trend i ungdomskulturen, eller om detta fenomen kommer att följa med ungdomarna genom livet, och därmed innebära en stor förlust av framtida läsare för tidningarna.

Vi har i studien sett att ungdomarnas svala intresse för Ung Nt beror på tre faktorer: Svårdefinierad målgrupp, vagt innehåll samt svag marknadsföring. Innehållet upplevs rikta sig till yngre läsare, vilket innebär att ungdomarna inte kan relatera till och identifiera sig med Ung Nt. Detta kan bero på att man som ung befinner sig i en utvecklingsfas då man hela tiden strävar efter att komma ifrån barndomsfasen, och därför i större utsträckning tar del av material som anses som "vuxnare". Det finns dock ett intresse från ungdomarna att bli representerade i högre grad i tidningen, då mycket av det andra materialet behandlar ämnen som de ännu inte är insatta i.

Som vi ser det kan Ung Nt utvecklas åt två olika håll för att locka gymnasieungdomarna. De kan antingen omprofilera sig helt i pappersversionen, och satsa på att förse ungdomarna med ett perspektiv på vad som händer i Norrköping för gymnasieungdomar, eftersom att det är detta som är unikt för just dessa ungdomar. Dock finns det anledning att tro, med tanke på de mönster vi sett att tidningens roll är begränsad och att ungdomarna vänder sig till andra medier, att detta förslag är riskfyllt. Det finns inga garantier för att ungdomarna kommer börja läsa tidningen, trots att de säger att det kan vara så. Det andra förslaget är att Ung Nt utvecklar ett lokalt nätcommunity, eller startar ett samarbete med ett som redan existerar i Norrköping, för att på så sätt bättre följa med i tiden och anpassa sig efter ungdomarnas livsstil.

9. Referenser

Litteratur

Ahrne, Göran (2003) *Det sociala landskapet: en sociologisk beskrivning av Sverige från 1950-talet till början av 2000-talet*. Göteborg: Korpen

Andersson, Ulrika (2005) 'Mot nya läsvanor?' i Holmberg, Sören & Weibull, Lennart (red.) *Lyckan kommer lyckan går. Trettiofyra kapitel om politik, medier och samhälle, SOM undersökning 2004, rapport nr 36* Kungälv: Livréna Grafiska AB

Andersson, Ulrika (2006) 'Nya vanor påverkar dagspressens spridning' i Holmberg, Sören & Weibull, Lennart (red.) *Du stora nya värld. Trettiofyra kapitel om politik, medier och samhälle, SOM undersökning 2005, rapport nr 39*. Kungälv: Livréna Grafiska AB

Bauman, Zygmunt (2000) *Liquid modernity*. Cambridge: Polity

Bergström, Annika (2005) 'Morgontidningen bland andra medier' I Bergström, Annika, Wadbring, Ingela & Weibull, Lennart (red.) *Nypressat; Ett kvartssekel med svenska dagstidningsläsare*. Göteborg: Göteborgs Universitet, Institutionen för journalistik och masskommunikation

Bergström, Annika (2000) 'www.dagstidningar.se Om tidningsläsning på Internet' i Weibull, Lennart & Wadbring, Ingela (red.) *Tryckt. 20 kapitel om dagstidningar I början av 2000-talet*. Kungälv: Livréna Grafiska AB

Bjurström, Erling (2005) *Ungdomskultur, stil och smak*. Umeå: Boréa Bokförlag

Carlsson, Ulla (Red.) (2006) *Nordicom-Sveriges Mediebarometer 2005*. Göteborg: Göteborgs universitet, Nordicom-Sverige.

Ehn, Billy (1994) 'Att tolka intervjuer med ungdomar i multi-etniska förorter' i Öhlund, Thomas och Bolin, Göran (red.) *Ungdomsforskning – kritik, reflektioner och framtida möjligheter*. Stockholm: Akademitryck Edsbruk

Fornäs, Johan (1994) 'Ungdom, kultur och modernitet' i Fornäs, Johan mfl. (red.) *Ungdomskultur i Sverige*. FUS-rapport nr 6, Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion

Fornäs, Johan, Lindberg, Ulf & Sernhede, Ove (1994) 'Normlös, offer, narcissisk? Ungdomsbilder' i Fornäs, Johan, Lindberg, Ulf & Sernhede, Ove (red.) *Ungdomskultur: Identitet och motstånd*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion

Fornäs, Johan, Lindberg, Ulf & Sernhede, Ove (1994) 'Västtysk socialisationsteori' i Fornäs, Johan, Lindberg, Ulf & Sernhede, Ove (red.) *Ungdomskultur: Identitet och motstånd*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion

Giddens, Anthony (1998) *Sociologi*. Lund: Studentlitteratur

Giddens, Anthony (1999) *Modernitet och självidentitet: Självet och samhället i den senmoderna epoken*. Uddevalla: Daidalos AB

Gripsrud, Jostein (2002) *Mediekultur, Mediesamhälle*. Uddevalla: Daidalos AB

Hellingwerf, Karin (2000) 'Viktiga egenskaper hos dagspressen' i Weibull, Lennart & Wadbring, Ingela (red.) *Tryckt. 20 kapitel om dagstidningar I början av 2000-talet*. Kungälv: Livréna Grafiska AB

Jansson, André (2002) *Mediekultur och samhälle*. Lund: Studentlitteratur

Johansson, Thomas (1994) 'Narcissism, fragmentering och ontologisk trygghet' i Fornäs, Johan mfl. (red.) *Ungdomskultur i Sverige*. FUS-rapport nr 6, Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion

McQuail, Denis (2005) *McQuail's masscommunication theory*. London:Sage

Nilsson, Åsa (2005) 'Medieanvändningens generationer och livscyklar' i Carlsson, Ulla, (red) *Nordicom-Sveriges Mediebarometer 2004*. Göteborg: Göteborgs Universitet, Nordicom-Sverige

Sernhede, Ove (2006) *Ungdom och kulturens omvandlingar*. Uddevalla: Daidalos AB

Von Feilitzen, Cecilia (1994) 'Struktur och aktör. Några perspektiv på medierna och populärkulturens roll i socialisationsprocessen.' i Öhlund, Thomas och Bolin,Göran (red.) *Ungdomsforskning – kritik, reflektioner och framtida möjligheter*. Stockholm: Akademitryck Edsbruk

Weibull, Lennart (2000) 'Svenskt medielandskap i förändring' i Weibull, Lennart & Wadbring, Ingela (red.) *Tryckt. 20 kapitel om dagstidningar I början av 2000-talet*. Kungälv: Livréna Grafiska AB

Weibull, Lennart & Wadbring, Ingela (2000) 'Att studera dagspressen I Sverige-utgångspunkter' I Weibull, Lennart & Wadbring, Ingela (red.) *Tryckt. 20 kapitel om dagstidningar I början av 2000-talet*. Kungälv: Livréna Grafiska AB

Wibeck, Victoria (2000) *Fokusgrupper; Om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. Lund: Studentlitteratur

Ziehe, Thomas (1994) 'Kulturell friställning och narcissistisk sårbarhet' i Fornäs, Johan, Lindberg, Ulf & Sernhede, Ove (red.) *Ungdomskultur: Identitet och motstånd*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion

Öhlund, Thomas (1994) 'Diskurser i svensk ungdomskulturforskning' i Öhlund, Thomas och Bolin,Göran (red.) *Ungdomsforskning – kritik, reflektioner och framtida möjligheter*. Stockholm: Akademitryck Edsbruk

Östbye, Helge mfl. (2004) *Metodbok för medievetenskap*. Malmö: Liber Ekonomi

Rapporter

Lieberg, Mats (2000) *Ungdom i småort; Om ungdom, identitet och lokala livsformer*. Rapport R 1:2000. Lunds Tekniska Högskola: Institutionen för arkitektur

Reimer, Bo (1996) *Inte utan relevans – om ungdomars användning av massmedier*. Arbetsrapport nr 65. Göteborgs Universitet: Institutionen för masskommunikation

Internetkällor

Grixti, Joe (2006) 'Symbiotic transformations: youth, global media and indigenous culture in Malta' in *Media, Culture and Society*.

<http://mcs.sagepub.com.ezproxy.ub.gu.se/cgi/reprint/28/1/105>
20070425

Jacobsson, Björn (2006) *Om Norrköpings Tidningar*

<http://www.nt.se/omnt/artikel.aspx?articleid=158834&nav=Om+NT>
20070510

Medierådet (2006) *Ungar och medier; Fakta om barns och ungas användning och upplevelser av medier*. Stockholm: Utbildnings- och kulturdepartementet

http://www.medieradet.se/upload/rapporter_pdf/ungar_&_medier_2006.pdf
20070425

Moore, Martin (2006) In news we trust, *British Journalism Review* 2006; 17; 45.

<http://bjr.sagepub.com.ezproxy.ub.gu.se/cgi/reprint/17/4/45>
20070528

Paulgaard, Gry (2002) 'Local identities in a globalised world' in *Young*.

<http://you.sagepub.com/cgi/reprint/10/3-4/95>
20070425

Ung Nt redaktionen (2007) 'Här är vi som gör Ung Nt'

<http://www.nt.se/ungnt/artikel.aspx?articleid=315447>
20070529

Kontakter

Bengt Engwall, utvecklingsredaktör Norrköpings Tidningar

Bilaga 1, Intervjuguide

Allmänna medievanor

Vi börjar med att prata allmänt om medievanor, exempelvis om och när ungdomar använder sig av medier och vilka medier som är vanligast.

- Vad gör ni på fritiden?
- Använder ni medier dagligen?
- Vilka medier använder ni iså fall?
- Vilka medier föredrar ni?
- Vilka medier har ni tillgång till?
- Är det viktigt med nyheter? Varför?
- Har något medium högre status än andra medier? Varför?
- Vad är viktiga nyheter för er?
- Om ni vill ha nyheter om Norrköping, vart går ni då?
- Om ni vill ha nyheter om världen, vart går ni då?

Medier och identitet

Här försöker vi få svar på vilken del medierna har i ungdomarnas vardagsliv.

- Är medierna viktiga i era liv? Varför, varför inte?
- Vad använder ni medierna till? Vad söker ni i medierna?
- Vad i medierna är intressant att ta del av? Varför?
- Vad i medierna är inte intressant? Varför?
- Tycker ni att medierna speglar er själva? På vilket sätt?
- Tycker ni att vad man väljer att ta del av (innehåll) säger något om vem man är som person? Hur? Varför?
- Är det viktigt att hänga med i vad som händer? Att vara uppdaterad?
- Har det hög status att vara insatt i nyheter? Varför?
- Pratar ni om medieinnehåll med andra? Vad i så fall?
- Tycker ni att världen känns mindre i och med t.ex. MSN och Internet? Känner ni er delaktiga i en global värld?
- Påverkar medierna er vardag?
- Litar ni på medierna?

Tidningsvanor

Allmän diskussion om tidningsvanor för att få en bild av hur morgontidningsläsandet ser ut.

- 1) Brukar ni läsa morgontidningar?

Svar NEJ

- 2) Varför läser ni inte tidningen?
- 3) Vilka medier tar ni del av istället? Varför?
- 4) Tror ni att ni kommer att läsa tidningen när ni blir äldre? Varför?

Svar JA

- 5) Hur ofta läser ni tidningen?

- 6) Vilken morgontidning läser ni?
- 7) Vad läser ni i tidningen? Varför?
- 8) Tycker ni det är viktigt att läsa tidningen? Varför?
- 9) Vad har tidningen som andra medier inte har?
- 10) Vad har Norrköpings Tidningar som andra medier inte har? Vad kan ni få för information där som inte går att få på annat håll?
- 11) I vilket sammanhang läser ni tidningen? När?
- 12) Tror ni att ni kommer att fortsätta läsa tidningen när ni är äldre? Varför?

Ung NT i Norrköpings Tidningar

Smalna av diskussionen och prata om ungdomssidorna i Norrköpings Tidningar som kallas Ung NT.

- Känner ni till Ung NT?
- Läser ni den? Hur ofta?

Svar NEJ

- Varför läser ni inte Ung NT?
- Har ni läst Ung NT tidigare?
- Vad tar ni del av istället?
- Vad skulle få er att läsa Ung NT?

Svar JA

- Läser ni tidnings- eller nätversionen?
- Vad är fördelen med att läsa Ung NT i tidningen/nätet?
- Vad är nackdelen?
- Vad tycker ni om Ung NT? Bra/dåligt?
- Varför läser ni Ung NT? Vad ger det er?
- Finns det information där som ni inte kan få tag i någon annanstans?
- Vad tycker ni om att läsa om? Varför?
- Saknar ni något i Ung NT? Vad i så fall?

Lokalt nätcommunity

- Är ni med i något nätcommunity? Vilket och varför?
- Finns det något lokalt nätcommunity i Norrköping?
- Skulle ni vara intresserade av ett lokalt nätcommunity? Hur skulle det i så fall vara utformat?